

## บทที่ 5

### ลักษณะเด่นในการเขียนสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์

ผลงานประเภทสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์ เป็นผลงานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเล ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แม้สารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์ จะมีเนื้อหาหนักไปในทางวิชาการ แต่ด้วยการนำเสนอที่ดี ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านสารคดีได้อย่างเพลิดเพลินจนกลายเป็นลักษณะเด่นในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาลักษณะเด่นในสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์ที่ทำให้สารคดีน่าสนใจ ผู้วิจัยพบว่าลักษณะเด่นในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์ มีดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง
2. การนำเสนอผลงานสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้น
3. การยั่วล้อ
4. การดัดแปลงสำนวน

#### 5.1. การตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องถือเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจผู้อ่านให้เกิดความสนใจในเนื้อเรื่อง และทำให้ผู้อ่านทราบแนวคิดของเรื่องได้ ดังที่อิรวตี ไตลังคะ (2543 , น.68) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชื่อเรื่องไว้ว่า “ชื่อเรื่องเป็นสิ่งแรกที่สุดที่ดึงดูดผู้อ่านให้หยิบหนังสือขึ้นมา ชื่อเรื่องบางเรื่องบอกคร่าว ๆ ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวกับอะไร และยังสามารถหาแนวคิดของเรื่องได้จากชื่อเรื่องอีกด้วย”

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเห็นแนวคิดและวัตถุประสงค์ของเนื้อเรื่องในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 5.1.1. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนตื่นตัวในการอนุรักษ์สัตว์ทะเล
- 5.1.2. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อกล่าวถึงจุดประสงค์อย่างตรงไปตรงมา

### 5.1.1. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนตื่นตัวในการอนุรักษ์สัตว์ทะเล

การตั้งชื่อเรื่องเพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนตื่นตัวในการอนุรักษ์สัตว์ทะเล เป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่ใช้คำหรือข้อความที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ทะเล โดยใช้คำหรือข้อความที่แสดงให้เห็นความสูญเสียของสัตว์ทะเล การที่สัตว์ทะเลถูกทำลาย เพื่อสร้างความสะเทือนใจแก่ผู้อ่าน และกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ทะเลมากขึ้น

ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อภิรณาวาสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนตื่นตัวในการอนุรักษ์สัตว์ทะเลในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1.1.1. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลาย

5.1.1.2. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นคุณธรรมของสัตว์

#### 5.1.1.1. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลาย

การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลาย เป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่คุณเขียนต้องการชี้ให้เห็นว่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิดมีอารมณ์และความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ ดังนั้นการที่มนุษย์ทำลายสัตว์ย่อมทำให้สรรพสัตว์เกิดอารมณ์และความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจที่ต้องพลัดพรากจากครอบครัวอันเป็นที่รัก และสัตว์ทั้งหลายย่อมรักชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อภิรณาวาสวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลาย จำนวน 3 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.50 ของงานเขียนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิดมีอารมณ์และความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ ดังนั้นการที่มนุษย์ทำลายสัตว์ย่อมทำให้สรรพสัตว์เกิดอารมณ์และความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจที่ต้องพลัดพรากจากครอบครัวอันเป็นที่รัก รวมทั้งสัตว์ทั้งหลายย่อมรักชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ หากมนุษย์รักชีวิตและรักครอบครัว ก็ไม่ควรทำลายชีวิตของสัตว์เช่นกัน

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลาย ดังต่อไปนี้

1. ความเศร้าของปูเสฉวน เป็นการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันชีวิตของปูเสฉวนเริ่มถูกทำลาย เนื่องจากมนุษย์เก็บเปลือกหอยที่ปูเสฉวนใช้ปกป้องร่างกายไปจนหมด

2. ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล) เป็นการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นสถานการณ์ของปลิงทะเลในปัจจุบัน ที่ถูกมนุษย์จับไปขายจนลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว

3. เรื่องไม่ตลกของกึ่งตัวตลก เป็นการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นว่า สัตว์ใกล้สูญพันธุ์อย่างกึ่งตัวตลกยังคงเผชิญกับการถูกมนุษย์คุกคาม จนอาจจะสูญพันธุ์ในไม่ช้า

### 5.1.1.2. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นคุณธรรมของสัตว์

การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นคุณธรรมของสัตว์ เป็นการตั้งชื่อเรื่องที่นำการดำรงชีวิตของสัตว์มาแสดงให้เห็นถึงควมมีคุณธรรมในธรรมชาติของสัตว์เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของสัตว์ รวมทั้งเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีของธรณ์ อารงนาवासวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นคุณธรรมของสัตว์มีจำนวน 1 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.50 จากจำนวนงานเขียนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นการดำรงชีวิตของสัตว์ที่ให้แก่คิดด้านคุณธรรมแฝงอยู่ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเมตตาต่อสัตว์ รวมทั้งเกิดแนวคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นคุณธรรมของสัตว์ดังต่อไปนี้

ม้าน้ำกับความเป็นพ่อ เป็นการตั้งชื่อเรื่องที่แสดงให้เห็นการดำรงชีวิตของม้าน้ำที่ให้น่าคิดถึงด้านคุณธรรมแก่ผู้อ่าน คือ การเป็นพ่อที่ดี

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตั้งชื่อเรื่องเพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนตื่นตัวในการอนุรักษ์สัตว์ทะเลที่พบในสารคดีของธรณ์ อารงนาवासวัสดิ์ มี 2 ประเภท คือ การตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลาย และการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นคุณธรรมของสัตว์ ซึ่งพบว่าผู้เขียนมีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลายมากที่สุด เนื่องจากต้องการแสดงให้เห็นว่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิดมีอารมณ์และความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ ดังนั้นการที่มนุษย์ทำลายสัตว์ย่อมทำให้สรรพสัตว์เกิดอารมณ์และความรู้สึกโศกเศร้าเสียใจที่ต้องพลัดพรากจากครอบครัวอันเป็นที่รัก รวมทั้งสัตว์ทั้งหลายย่อมรักชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์ หากมนุษย์รักชีวิตและรักครอบครัว ก็ไม่ควรทำลายชีวิตของสัตว์เช่นกัน

### 5.1.2. การตั้งชื่อเรื่องเพื่อกล่าวถึงจุดประสงค์อย่างตรงไปตรงมา

การตั้งชื่อเรื่องเพื่อกล่าวถึงจุดประสงค์อย่างตรงไปตรงมา เป็นการตั้งชื่อเรื่องที่ชี้ให้ผู้อ่านทราบแนวเรื่อง ตลอดจนทราบจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการเสนอในเนื้อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องในลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้อ่านทราบจุดมุ่งหมายในการนำเสนอสารคดีแต่ละเรื่อง และส่งผลให้ผู้อ่านทราบแนวคิดที่ปรากฏในสารคดีแต่ละเรื่องอีกด้วย

ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรนาวาสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อกล่าวถึงจุดประสงค์อย่างตรงไปตรงมาในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 5.1.2.1. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง
- 5.1.2.2. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส
- 5.1.2.3. การตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ
- 5.1.2.4. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่ง่าย
- 5.1.2.5. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด
- 5.1.2.6. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น
- 5.1.2.7. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาอังกฤษ

#### 5.1.2.1. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง เป็นการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ระบุให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาแนวคิดจากเรื่องได้ เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวคิดของเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรนาวาสวัสดิ์ ที่ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่องมีจำนวนมากที่สุด กล่าวคือ มีจำนวน 20 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50 ของงานเขียนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากเป็นวิธีการตั้งชื่อที่ง่าย แต่สามารถเรียกความสนใจจากผู้อ่านได้ดี ตลอดจนเป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่ผู้อ่านสามารถคาดเดาแนวคิดของเรื่อง ทำให้ผู้อ่านคาดเดาแนวเรื่อง และทราบแนวคิดของเรื่องได้

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีของธรรณ อัมรนาวาสวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่องดังต่อไปนี้

1. การกลับมาของ...ปุมะพร้าว สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ กรมประมงนำพันธุ์ปุมะพร้าวจากประเทศเซเชลส์เข้ามาเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ เนื่องจากปุมะพร้าวได้สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยแล้ว
2. หอยเบี้ยพันธุ์พราง สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงหอยเบี้ยเทียม ซึ่งเป็นสัตว์ทะเลที่มีประสิทธิภาพในการพรางตัวสูงมาก
3. ตัวชีวิต...หมึกกระดอง สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การดำเนินเรื่องเกี่ยวกับหมึกกระดองตัวหนึ่ง ตั้งแต่เกิดจนสิ้นอายุขัย
4. กำเนิด...เต่ามะเฟือง สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การดำเนินเรื่องเกี่ยวกับเต่ามะเฟือง ตั้งแต่ออกจากไข่ จนถึงการหาที่วางไข่ และตายเพราะกินถุงพลาสติก
5. กึ่งพยาบาลและสหาย สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงกึ่งพยาบาล รวมทั้งกึ่งขนาดเล็กตามแนวปะการัง ตลอดจนการกล่าวถึงปล่าพยาบาล
6. สรรพสัตว์พรางตัว สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การที่ผู้เขียนกล่าวถึง “กัมโม” ลูกศิษย์ของผู้เขียน และ “นัท สุนนเดมีย์” ช่างภาพใต้ทะเลผู้มีชื่อเสียง ที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ การถ่ายภาพ และการหาข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ทะเลขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพในการพรางตัวที่ดีเยี่ยม
7. หมึกยักษ์ผจญภัย สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การดำเนินเรื่องเกี่ยวกับหมึกยักษ์ตัวหนึ่ง ที่ต้องหนีนักท่องเที่ยงที่ตามรบกวน
8. โลกใต้สงกของปลาเม็ดโกลน สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงปลาเม็ดโกลน ซึ่งเป็นปลารูปปร่างประหลาด และว่ายน้ำโดยการเอาหัวทิ่มพื้น
9. สรรพสัตว์พันธุ์พราง สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงวิธีการพรางตัวของสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการพรางตัวของสัตว์ทะเล
10. สองปลาประหลาด สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงปลาทะเลที่มีรูปร่างประหลาด 2 ชนิด คือ ปลาบับและปลาจิ้มฟันจระเข้ปีศาจตัวตลก
11. ฉลาม...เมื่อนักล่าออกหากิน สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงการดำรงชีวิตของฉลามชนิดต่าง ๆ

12. ฉลามวาฬสามภาค สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การกล่าวถึงการค้นพบฉลามวาฬในอดีต 2 ครั้ง และสถานการณ์ของฉลามวาฬในปัจจุบัน

13. ฮันนีมูนเมืองกระบี่ สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การบอกเล่าประสบการณ์ของผู้เขียน เมื่อครั้งเดินทางไปท่องเที่ยวแบบฮันนีมูนที่จังหวัดกระบี่

14. รักเธอไม่เปลี่ยนใจ...เกาะสุรินทร์ สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การบอกเล่าประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา รวมถึงการแนะนำสถานที่ที่น่าสนใจ และวิธีการจองบ้านพักแก่ผู้อ่านที่สนใจอีกด้วย

15. การไปฟังของชายใจแคบ สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การดำเนินเรื่องเกี่ยวกับชายคนหนึ่งที่ยืนยันจดหมายถึงหญิงคนรักว่ามาหาข้อมูลเกี่ยวกับเกาะพังงาเพื่อลงในนิตยสาร และคิดถึงหญิงคนรักอย่างมาก แต่เขาก็ตยังเขียนจดหมายอีกฉบับเพื่อบอกความจริงกับเพื่อนว่ามาหาข้อมูลเกี่ยวกับเกาะพังงาเพื่อลงในนิตยสาร รวมทั้งยังมาเกี่ยวกับหญิงคนรักอีกคนหนึ่งด้วย

16. เที่ยวทะเลบ้านกรูด สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การบอกเล่าประสบการณ์ในการท่องเที่ยวทะเลบ้านกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

17. จดหมายถึงคุณครู สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การเขียนไว้อาลัย และรำลึกถึงคุณงามความดีของ ดร.สุรพล สุดารา อดีตประธานมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย รวมทั้งยังคงเคยเป็นอาจารย์ของผู้เขียนอีกด้วย

18. หนาวนี้้องไปสวีเดน สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การบอกเล่าประสบการณ์ของผู้เขียนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบฮันนีมูนในฤดูหนาวของประเทศสวีเดนและแลนด์

19. อินเตอร์ลาเคน สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การบอกเล่าประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่เมืองอินเตอร์ลาเคน ประเทศสวีเดนและแลนด์ ซึ่งเป็นเมืองบนหุบเขาที่มีความสวยงามอย่างมาก

20. ลูเซิร์น สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือ การบอกเล่าประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่เมืองลูเซิร์น ประเทศสวีเดนและแลนด์

### 5.1.2.2. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส เป็นการตั้งชื่อเรื่องโดยให้มีคำที่สัมผัสคล้องจองกัน เพื่อให้เกิดเสียงที่สละสลวย ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ์ อัมรนาवासวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัสทั้งหมด 5 เรื่อง จากจำนวนงานเขียนประเภทสารคดีทั้งหมด 40 เรื่องคิดเป็นร้อยละ 12.50 ของงานเขียนประเภทสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการให้ชื่อเรื่องมีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน เพื่อให้เกิดเสียงที่สละสลวย สามารถเรียกความสนใจจากผู้อ่านได้

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ์ อัมรนาवासวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส ดังต่อไปนี้

1. เมื่อทะเลบอก...ที่บ่อนอกมีวาฬ สารคดีเรื่องนี้มี การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส โดยการสัมผัสที่คำว่า “บอก” และคำว่า “นอก” เพื่อให้ผู้อ่านคาดเดาเนื้อหาของเรื่องได้ คือ สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพบวาฬบรูด้าที่ทะเลบ่อนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. จุดกำเนิดก่อเกิดทะเลไทย สารคดีเรื่องนี้มี การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส โดยการสัมผัสที่คำว่า “กำเนิด” และคำว่า “เกิด” เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวเนื้อหาของเรื่องได้ คือ สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยาของโลกในอดีต ที่ส่งผลให้ทะเลไทยมีลักษณะทางธรรมชาติที่สวยงามดังที่เห็นในปัจจุบัน

3. ทำไม...ไปชุมพร สารคดีเรื่องนี้มี การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส โดยสัมผัสที่คำว่า “ทำไม” กับคำว่า “ไป” เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวเนื้อหาของเรื่องได้ คือ สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกเล่าประสบการณ์ในการท่องเที่ยวทะเลที่จังหวัดชุมพร และบอกเหตุผลแก่ผู้อ่านว่า เหตุใดทะเลในจังหวัดชุมพรจึงนำไปเที่ยว

4. ขับรถลดเลี้ยวเที่ยวเกาะช้าง สารคดีเรื่องนี้มี การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส โดยสัมผัสที่คำว่า “รถ” กับคำว่า “ลดเลี้ยว” และคำว่า “ลดเลี้ยว” กับคำว่า “เที่ยว” เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวเนื้อหาของเรื่องได้ คือ สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกเล่าประสบการณ์ในการขับรถท่องเที่ยวที่ชายทะเลภาคตะวันออก รวมถึงเกาะช้าง จังหวัดตราด

5. ย่างเมืองท่าเลื่องเบิริน สารคดีเรื่องนี้มี การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส โดยมีการสัมผัสที่คำว่า “ย่างเมือง” กับคำว่า “ข้าเลื่อง” เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวเนื้อหาของเรื่องได้ คือ สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวที่เมืองเบิริน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

### 5.1.2.3. การตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ

การตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ เป็นการตั้งชื่อเรื่องโดยการนำข่าวและเหตุการณ์ที่สำคัญ รวมทั้งสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ เช่น ภาพยนตร์ ละคร เพื่อเรียกความสนใจจากผู้อ่าน และเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ ผู้วิจัยพบว่างานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรนาवासวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจจำนวน 4 เรื่อง จากจำนวนงานเขียนประเภทสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10 ของงานเขียนประเภทสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการตั้งชื่อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ รวมทั้งเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน ตลอดจนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัยพบว่า การตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรนาवासวัสดิ์ สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

5.1.2.3.1. การตั้งชื่อเรื่องจากวรรณกรรม ละคร และภาพยนตร์

5.1.2.3.2. การตั้งชื่อเรื่องจากข่าวและเหตุการณ์

#### 5.1.2.3.1. การตั้งชื่อเรื่องจากวรรณกรรม ละคร และภาพยนตร์

การตั้งชื่อเรื่องจากวรรณกรรม ละคร และภาพยนตร์ เป็นการนำชื่อวรรณกรรม ละคร และภาพยนตร์มาตั้งเป็นชื่อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในสารคดีของธรรณ อัมรนาवासสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องจากวรรณกรรม ละคร และภาพยนตร์จำนวน 3 เรื่อง จากสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจทั้งหมด 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75 ของงานเขียนสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจทั้งหมด เนื่องจากเป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่ทำให้สารคดีน่าสนใจ และดูยิ่งใหญ่

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องจากวรรณกรรม ละคร และภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

1. แต่ปางก่อน สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องเลียนแบบละครโทรทัศน์ที่มีชื่อเสียงในอดีต คือ เรื่อง “แต่ปางก่อน” เพื่อแสดงให้เห็นว่าสารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึงสิ่งที่ผ่านมา

ในอดีตอันยาวนาน คือ สารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงกำเนิดของโลก และสิ่งมีชีวิตในทะเล โดยเฉพาะทะเลอันดามัน

2. หนึ่งในห้า : ปะการัง สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเลียนแบบภาพยนตร์จีน เพื่อแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ และความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงปะการังหลายชนิด และแสดงให้เห็นความสำคัญของปะการังที่มีต่อสัตว์ทะเล มนุษย์ และต่อธรรมชาติ

3. มหากาพย์พังงา สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเลียนแบบวรรณกรรมมหากาพย์ เพื่อแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่งในจังหวัดพังงา

#### 5.1.2.3.2. การตั้งชื่อเรื่องจากข่าวและเหตุการณ์

การตั้งชื่อเรื่องจากข่าวและเหตุการณ์ เป็นการนำข่าวและเหตุการณ์ที่สำคัญมาตั้งเป็นชื่อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของข่าวและเหตุการณ์อันส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณ อ่างนาวาสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าวและเหตุการณ์ จำนวน 1 เรื่อง จากจำนวนสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจทั้งหมด 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าว เหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่เรียกความสนใจจากผู้อ่าน

ผู้วิจัยของยกตัวอย่างสารคดีที่มีการตั้งชื่อเรื่องจากข่าวและเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้

อันดามัน สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อจากข่าวและเหตุการณ์ โดยนำเหตุการณ์คลื่นสึนามิมาตั้งเป็นชื่อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบแนวเรื่องได้ว่า สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพธรรมชาติที่เสียหายจากเหตุการณ์คลื่นสึนามิ

#### 5.1.2.4. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่ง่าย

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่ง่าย เป็นการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำสั้น ๆ ที่สามารถบอกใบ้ให้ผู้อ่านคาดเดาแนวเนื้อเรื่องได้ ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณ อ่างนาวาสวัสดิ์ มีสารคดี

ที่ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่ง่ายจำนวน 3 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.50 ของจำนวนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการบอกใบ้ให้ผู้อ่านคาดเดาแนวเนื้อเรื่องได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่เรียกความสนใจจากผู้อ่านได้ดี

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีของธรรณ อัครนาวาสวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่ง่าย ดังต่อไปนี้

- 1.ทะเล สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องที้ง่าย ซึ่งมีเนื้อหาบอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวดำน้ำในทะเลที่บอร์เนียว ประเทศมาเลเซีย
- 2.ภูเขา สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องที้ง่าย ซึ่งมีเนื้อหาบอกเล่าประสบการณ์การบินเขา รวมทั้งการเดินทางที่อุทยานแห่งชาติกินะปะลู ในเกาะบอร์เนียว ประเทศมาเลเซีย
- 3.ป่าดง สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องที้ง่าย ซึ่งมีเนื้อหาบอกเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวชมสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติกินะปะลู ในประเทศมาเลเซีย

#### 5.1.2.5.การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด เป็นการนำคำในภาษาพูดมาใช้ในการตั้งชื่อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัครนาวาสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูดจำนวน 2 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการสร้างความเป็นกันเอง และเรียกความสนใจจากผู้อ่าน ตลอดจนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ และคาดเดาแนวเนื้อเรื่องได้

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีของธรรณ อัครนาวาสวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด ดังต่อไปนี้

- 1.ปะป๊าปลาการ์ตูน สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด ในที่นี้มีการใช้ภาษาพูดคือ คำว่า “ปะป๊า” ซึ่งมีความหมายว่า “พ่อ” โดยสารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงปลาการ์ตูนตัวหนึ่งตั้งแต่ออกจากไข่จนกระทั่งเป็นพ่อปลา และก้กล่าวถึงพ่อคนในอีกเหตุการณ์หนึ่ง
- 2.อู้ฮู...ชูริก สารคดีเรื่องนี้ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด ในที่นี้มีการใช้ภาษาพูดคือ คำว่า “อู้ฮู” ซึ่งเป็นคำอุทานที่แสดงความอัศจรรย์ใจ โดยสารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าประทับใจที่เมืองชูริก ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

### 5.1.2.6. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น เป็นการตั้งชื่อเรื่องที่ใช้คำ หรือข้อความที่เราให้ผู้อ่านเกิดความตื่นเต้น ก่อนที่จะเริ่มต้นอ่านเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรนาवासวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น จำนวน 1 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการเราให้ผู้อ่านเกิดความตื่นเต้น ก่อนที่จะเริ่มต้นอ่านเนื้อเรื่อง

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีของธรรณ อัมรนาवासสวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้นดังต่อไปนี้

แมนดำ...ประจัญบาน สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น โดยแสดงให้เห็นการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้เขียนและกระเบนราหู หรือแมนดำเรย์ ซึ่งผู้อ่านสามารถคาดเดาได้ว่า สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบอกเล่าประสบการณ์ในการดำน้ำชมกระเบนราหูที่ทะเลในประเทศไทยมา

### 5.1.2.7. การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาอังกฤษ

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาอังกฤษ เป็นการนำคำ หรือข้อความจากภาษาอังกฤษมาใช้ในการตั้งชื่อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรนาवासสวัสดิ์ มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาอังกฤษจำนวน 1 เรื่อง จากจำนวนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของจำนวนสารคดีทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนต้องการให้สารคดีดูทันสมัย จึงนำคำ หรือข้อความจากภาษาอังกฤษที่สามารถเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่อง หรือแนวคิดของเรื่องมาตั้งเป็นชื่อของสารคดี

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสารคดีของธรรณ อัมรนาवासสวัสดิ์ ที่มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาอังกฤษ ดังต่อไปนี้

SEVEN สารคดีเรื่องนี้มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำในภาษาอังกฤษที่สื่อถึงเนื้อเรื่องและแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการเสนอ โดยสารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงทะเลที่สวยงามของไทย 6 แห่ง โดยเน้นที่แห่งที่ 7 คือ ทะเลที่เห็นเมื่อหลับตาแล้ว

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตั้งชื่อเรื่องเพื่อกล่าวถึงจุดประสงค์อย่างตรงไปตรงมาในงานเขียนสารคดีของธรรณ อัมรนาทาสวัสดิ์ มีทั้งหมด 7 รูปแบบ คือ 1) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่อง 2) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัมผัส 3) การตั้งชื่อเรื่องจากข่าวเหตุการณ์ และสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ 4) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่ง่าย 5) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาพูด 6) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่ให้ความรู้สึกตื่นเต้น และ 7) การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยพบว่ามีกรตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่องมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่สามารถสื่อจุดประสงค์ของสารคดีได้ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นการทำให้ผู้อ่านที่สนใจเรื่องนั้น ๆ เกิดความสนใจติดตามอ่านสารคดีอีกด้วย

## 5.2. การนำเสนอผลงานสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้น

การนำเสนอผลงานประเภทสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้น เป็นการเสนอเนื้อหาความรู้ทางวิชาการโดยใช้ลีลาแบบเรื่องสั้น เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจมากขึ้น ดังที่มาลี บุญศิริพันธ์ (2535 , น.10) อธิบายเกี่ยวกับการนำเสนอสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้นดังต่อไปนี้

สารคดีแตกต่างจากเรื่องสั้นอย่างชัดเจนตรงที่สารคดีต้องเสนอแต่ความจริง ไม่ใช่นิยาย สิ่งที่น่าเสนอในสารคดีจะต้องเป็นความจริงที่มองเห็น รู้สึกได้ ในขณะที่เรื่องสั้นจะเกิดจากจินตนาการความนึกคิดที่แต่งขึ้น ถึงแม้ว่าเค้าโครงของเรื่องสั้นอาจจะนำมาจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นก็ตาม แต่จะไม่ใช่สิ่งที่อ้างอิงได้ ผู้เขียนสารคดีบางคนอาจเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจในรูปแบบ (style) ของเรื่องสั้นได้ ก็เป็นเพียงเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านเท่านั้น แต่ข้อมูลทั้งหมดต้องเป็นข้อเท็จจริงเสมอ บางโอกาสเราจะพบว่าสารคดีบางเรื่องมีลักษณะกำกวมกันระหว่างสารคดีและเรื่องสั้น นั้นหมายถึงว่าผู้เขียนได้เลือกลีลาแบบของเรื่องสั้นมาเป็นแนวในการเสนอสารคดี เพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น แต่ผู้เขียนควรจะมีกลวิธีบางอย่างบอกผู้อ่านให้ทราบวาเรื่องที่เขียนนั้นเป็นความจริง มิใช่จินตนาการแบบเรื่องสั้น

ผลงานประเภทสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์มีการใช้กลวิธีการนำเสนอในรูปแบบเรื่องสั้น มีจำนวน 15 เรื่อง จากจำนวนทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของผลงานประเภทสารคดีทั้งหมด และพบในสารคดีที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลมากที่สุด รองลงมาเป็นสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ผลงานประเภทสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์ ในรูปแบบเรื่องสั้น มีดังต่อไปนี้

1. ความเศร้าของปูเสฉวน (พ.ศ. 2545)
2. ม้าน้ำกับความเป็นพ่อ (พ.ศ. 2545)
3. ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล) (พ.ศ. 2545)
4. ชั่วชีวิต...หมึกกระดอง (พ.ศ. 2545)
5. แมนดำ...ประจัญบาน (พ.ศ. 2545)
6. กำเนิด...เต่ามะเฟือง (พ.ศ. 2545)
7. กุ้งพยาบาลและสหาย (พ.ศ. 2545)
8. ปะป๊าปลาการ์ตูน (พ.ศ. 2546)
9. หมึกยักษ์ผจญภัย (พ.ศ. 2546)
10. โลกใต้ลังกาของปลาเม็ดโกน (พ.ศ. 2546)
11. สรรพสัตว์พันธุ์พราง (พ.ศ. 2546)
12. สองปลาประหลาด 1 (พ.ศ. 2546)
13. เรื่องไม่ตลกของกุ้งตัวตลก (พ.ศ. 2546)
14. ฉลามวาฬสามภาค (พ.ศ. 2546)
15. การไปพงันของชายใจคด (พ.ศ. 2547)

สารคดีทั้ง 15 เรื่องดังกล่าวมีเนื้อหาที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเล และธรรมชาติ อันเป็นข้อเท็จจริง หากแต่ผู้เขียนได้ใช้กลวิธีของเรื่องสั้นในการสร้างสัตว์ทะเลให้มีชีวิต มีความรู้สึก และมีการสนทนากันได้เหมือนมนุษย์ กลวิธีของเรื่องสั้นที่ผู้เขียนใช้มีดังต่อไปนี้

- 5.2.1 โครงเรื่อง
- 5.2.2 การดำเนินเรื่อง
- 5.2.3 การจบเรื่อง
- 5.2.4 การเล่าเรื่อง

### 5.2.1. โครงเรื่อง

โครงเรื่องเป็นเค้าโครงของเหตุการณ์ในบันเทิงคดี เป็นการประมวลสถานการณ์ที่ทำให้ผู้ดูหรือผู้อ่านเกิดความอยากรู้และอยากติดตามเรื่องราวนั้นต่อไป ดังที่ราชบัณฑิตยสถาน (2545 , น. 328) ได้ให้ความหมายของโครงเรื่องไว้ดังนี้

โครงเรื่อง (plot) หมายถึง เค้าโครงของเหตุการณ์ในบทละคร บทกวี หรือนวนิยาย การประมวลสถานการณ์และตัวละครในลักษณะที่ทำให้ผู้ดูหรือผู้อ่านเกิดความกระหายใคร่รู้และความระทึกใจ เกิดการตั้งคำถามในใจว่า เหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด สิ่งที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้เกิดได้อย่างไรจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไปและทำไม ในด้านเวลา โครงเรื่องจะครอบคลุมทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาถึง 3 ระยะเวลาคือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

และอิรวดี ไตลิ่งคะ ( 2543 , น. 5 – 6 ) ได้ให้คำจำกัดความของโครงเรื่องไว้ดังนี้

โครงเรื่อง คือ การสืบเนื่องของลำดับเหตุการณ์ ความเป็นเหตุเป็นผลของแต่ละเหตุการณ์ และการเล่าเรื่องที่ยูเขียนนำเสนอต่อผู้อ่าน โดยเป็นการจัดลำดับเหตุการณ์เรียงตามลำดับเวลาที่เกิด หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ขึ้นใหม่ก็ได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น โครงเรื่องก็คือ ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในงานเขียนประเภทบันเทิงคดี เป็นการประมวลสถานการณ์และตัวละครอย่างเป็นเหตุเป็นผลในลักษณะที่ทำให้ผู้ดูหรือผู้อ่านเกิดความอยากรู้และความระทึกใจ และตั้งคำถามในใจว่า เหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด สิ่งที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้เกิดได้อย่างไร จะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไปและทำไม โครงเรื่องจะครอบคลุมสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 3 ระยะเวลาคือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยอาจจัดเรียงตามเวลาที่เกิด หรืออาจจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ขึ้นใหม่ก็ได้

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีที่ใช้รูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ อ่างรวงนาवासวัสดิ์ มีการใช้โครงเรื่องอยู่ 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

## 5.2.1.1 โครงเรื่องเชิงเดี่ยว

## 5.2.1.2 โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับ

5.2.1.1. โครงเรื่องเชิงเดี่ยว

โครงเรื่องเชิงเดี่ยวเป็นโครงเรื่องที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลอยู่เพียงชุดเดียว (อิรวดี ไตลังคะ , 2543 , น. 21) ผู้วิจัยพบว่าในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ อ่างรณาวาสวัสดิ์ มีการใช้โครงเรื่องเชิงเดี่ยวมากที่สุด มีจำนวนถึง 11 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้น 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 73.33 ของจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด

โครงเรื่องเชิงเดี่ยวมีปรากฏในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้น มีดังต่อไปนี้

1. ความเศร้าของปูเสฉวน (พ.ศ. 2545)
2. ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล) (พ.ศ. 2545)
3. ชั่วชีวิต...หมึกกระดอง (พ.ศ. 2545)
4. กำเนิด...เต่ามะเฟือง (พ.ศ. 2545)
5. กุ้งพยาบาลและสหาย (พ.ศ. 2545)
6. หมึกยักษ์จัญภัย (พ.ศ. 2546)
7. โลกที่ลังกาของปลามีดโกน (พ.ศ. 2546)
8. สรรพสัตว์พันธุ์พราง (พ.ศ. 2546)
9. สองปลาประหลาด (พ.ศ. 2546)
10. ฉลามวาฬสามภาค (พ.ศ. 2546)
11. การไปพงันของชายใจคด (พ.ศ. 2547)

สารคดีทั้ง 11 เรื่องข้างต้น มีโครงเรื่องคล้ายกัน คือ เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงสัตว์กลุ่มเป้าหมายที่ธรรณ อ่างรณาวาสวัสดิ์ต้องการกล่าวถึงในสารคดีเรื่องนั้นให้เป็นตัวละครเอก ต่อมาก็จะเสนอปัญหา หรือข้อขัดแย้งของสัตว์เหล่านั้น ซึ่งมีทั้งข้อขัดแย้งระหว่างสัตว์ต่างชนิดกัน และข้อขัดแย้งระหว่างสัตว์กับมนุษย์ ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับปัญหาสภาพแวดล้อมของสิ่งมีชีวิต หรือสัตว์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ความขัดแย้งหรือปัญหาจะดำเนินต่อไปจนถึงจุดสนใจสูงสุด และความคลี่คลายของปัญหา

ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “ความเศร้าของปูเสฉวน” และสารคดีเรื่อง “ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล)” ดังต่อไปนี้

#### ตัวอย่างที่ 1 สารคดีเรื่อง “ความเศร้าของปูเสฉวน”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนใช้ลักษณะโครงเรื่องเชิงเดี่ยว โดยเปิดเรื่องกล่าวถึงปูเสฉวนตัวหนึ่งที่มักคิดว่าตนเองเป็นสัตว์ที่โชคดีเพราะมีเปลือกหอยเป็นบ้านและเป็นที่ยึดเกาะอันตรายปกปิดร่างกายตลอดเวลา ต่อมา ปมปัญหาได้เกิดขึ้น เพราะเมื่อถึงปูเสฉวนเติบโตขึ้นก็ต้องหาเปลือกหอยที่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมมาเป็นบ้านหลังใหม่ แต่เขากลับหาเปลือกหอยใหม่ไม่ได้เพราะเปลือกหอยถูกมนุษย์เก็บไปจนหมดขาดแล้ว จุดสุดยอดของเรื่องเกิดขึ้น ในตอนที่ปูเสฉวนจำต้องสวมใส่เศษขวดแก้วแทนเปลือกหอย จากนั้นจึงเกิดความระทึกใจขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อปูเสฉวนถูกนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งพยายามเหยียบเศษแก้วที่เป็นเปลือกเพื่อจับตัว แต่เนื้อเรื่องคลี่คลายลงเมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มนั้นถูกนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติร้องห้ามไว้ ปูเสฉวนที่อยู่ในบ้านเศษขวดแก้วจึงปลอดภัย อีกทั้งตลอดเรื่องผู้เขียนได้ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปูเสฉวนแทรกในเนื้อเรื่องซึ่งทำให้เนื้อเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

#### ตัวอย่างที่ 2 สารคดีเรื่อง “ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง(ทะเล)”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนใช้ลักษณะโครงเรื่องเชิงเดี่ยว โดยเปิดเรื่องกล่าวถึงปลิงทะเลกลุ่มใหญ่ซึ่งมีตัวละครเอกคือ ปูปลิงผู้เป็นหัวหน้าของเหล่าปลิงทะเลเรียกปลิงทะเลทั้งหมดมาประชุมร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องปลิงทะเลในปัจจุบันที่ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว ด้วยถูกมนุษย์จับไปขายที่ภัตตาคาร ปมปัญหาดังกล่าวทำท่าจะคลี่คลายเมื่อปลิงทะเลกลุ่มนี้ได้ข้อสรุปที่จะป้องกันและรักษาเผ่าพันธุ์ของตนเองโดยการทำหนังสือเรียกร้องรัฐบาลเพื่อให้ออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองปลิงทะเล แต่จุดสุดยอดของเรื่องได้เกิดขึ้นเมื่อปลิงทะเลไม่สามารถยื่นหนังสือต่อรัฐบาลได้ เนื่องจากปลิงทะเลกลุ่มนี้ถูกชาวประมงจับไปขายทั้งหมด โดยในตอนจบปลิงทะเลทั้งหมดค่อย ๆ ถูกแสงแดดเผาตายไปอย่างช้า ๆ ผู้เขียนได้ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปลิงทะเลและสถานการณ์การลดจำนวนลงของปลิงทะเลแทรกในเนื้อเรื่องด้วย

### 5.2.1.2 โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับ

โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับ คือ การเล่าชุดเหตุการณ์ตั้งแต่สองชุดขึ้นไปสลับกัน (อิรวดี ไตลิ่งคะ , 2543 , น. 22) ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อัครนาวาสวัสดิ์ ที่นำเสนอโดยใช้โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับจำนวน 4 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้น 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.67 ของจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อัครนาวาสวัสดิ์ ที่ใช้โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับทั้งหมด 4 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ม้าน้ำกับความ เป็นพ่อ (พ.ศ. 2545)
2. แมนดำ...ประจัญบาน (พ.ศ. 2545)
3. ป๊ะป๊า...ปลาการ์ตูน (พ.ศ. 2546)
4. เรื่องไม่ตลกของกึ่งตัวตลก (พ.ศ. 2546)

สารคดีทั้ง 4 เรื่องมีโครงเรื่องที่คล้ายกัน คือ การเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงสัตว์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ธรรณ์ อัครนาวาสวัสดิ์ ต้องการกล่าวถึงในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นให้เป็นตัวละครเอก ต่อมาก็จะดำเนินเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครเอกที่เป็นมนุษย์ ต่อมา ก็จะเสนอปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างสัตว์ทะเลและมนุษย์ ซึ่งมักเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของสัตว์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และเป็นการเปรียบเทียบให้ผู้อ่านเห็นความรักลูก และความรักครอบครัวของสัตว์ทะเลซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์บางคนไม่มี ความขัดแย้งหรือปัญหาจะดำเนินต่อไปจนถึงจุดสนใจสูงสุด และความคลี่คลายของปัญหา

ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “ป๊ะป๊าปลาการ์ตูน” และสารคดีเรื่อง “เรื่องไม่ตลกของกึ่งตัวตลก” ดังต่อไปนี้

#### ตัวอย่างที่ 1                      สารคดีเรื่อง “ป๊ะป๊าปลาการ์ตูน”

สารคดีเรื่องนี้นำเสนอโดยใช้โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับเพื่อนำเสนอเรื่อง 2 ชุด โดยชุดแรกเป็นเรื่องปลาการ์ตูน ชุดที่สองเป็นเรื่องของมนุษย์ แต่เหตุการณ์ทั้ง 2 ชุดมีส่วนร่วมกันคือ ความสำคัญของการเป็นพ่อ โดยเหตุการณ์แรกเป็นเรื่องราวการดำรงชีวิตของ ปลาการ์ตูนเพศผู้ตัวหนึ่ง โดยผู้เขียนเปิดเรื่องให้ปลาการ์ตูนผู้เป็นตัวละครเอกออกจากไข่ ปมปัญหาเกิดขึ้นเมื่อเขาออกจากไข่และเติบโตขึ้น เขาต้องผ่านการต่อสู้ และแย่งชิงอาหารและที่อยู่อาศัยมาตลอดชีวิต หลาย

ครั้งที่เขาเกือบเอาชีวิตไม่รอดจากการที่ถูกปลาการ์ตูนที่ตัวโตกว่าและอายุมากกว่าขบไล่จากดอกไม้ทะเล จนถึงจุดสุดยอดเมื่อเขาโตเต็มวัยและได้สืบพันธุ์กับปลาการ์ตูนเพศเมียจนมีลูกด้วยกัน ส่วนเหตุการณ์ที่สองเป็นเหตุการณ์ของมนุษย์ คือ วิชาญ โดยผู้เขียนเปิดเรื่องที่วิชาญ ชายหนุ่มที่ดำเนินชีวิตอย่างผิดพลาดด้วยการมีลูกก่อนเรียนจบ และถูกญาติไป เนื่องจากไม่สามารถอดทนเลี้ยงลูกได้และไม่สามารถอดทนกับการใช้ชีวิตกับวิชาญซึ่งทั้งติดการพนันฟุตบอล และติดการดื่มสุรา วิชาญจึงต้องอยู่กับลูกชายตัวเล็ก ๆ ในห้องเช่าเก่า ๆ ตามลำพัง ปมปัญหาเกิดขึ้นเมื่อวิชาญถือว่าลูกคือส่วนเกินของชีวิตและทำร้ายทุบตีลูกอยู่เสมอ เนื้อเรื่องได้พัฒนาไปสู่จุดสุดยอดเมื่อวันหนึ่งวิชาญก็คิดได้เพราะเกิดไฟไหม้บ้านที่เขาอยู่ ทำให้เขาตระหนักถึงหน้าที่ความเป็นพ่อ เขาพาลูกของเขากลับบ้านเพื่อไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ ในฉากสุดท้ายวิชาญพาลูกมาท่องเที่ยวดำน้ำ และมาพบกับปลาการ์ตูนตัวผู้ ผู้เป็นตัวละครเอกของเรื่องอีกตัวหนึ่งกำลังดูแลไข่ของเขา โดยมีข่าวพาดหัวเล็ก ๆ ในหนังสือพิมพ์ว่า ญาติถูกตำรวจสหรัฐอเมริกาจับในข้อหาฆ่าผู้รักตาย ข้อหาค้าและเสพยาเสพติด ตลอดจนข้อหาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับปลาการ์ตูน และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวของมนุษย์โดยมี “ความรักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่พ่อ” เป็นตัวร้อยเหตุการณ์ทั้งสองเข้าด้วยกัน ผู้อ่านจึงได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

## ตัวอย่างที่ 2 สารคดีเรื่อง “เรื่องไม่ตกลงของกึ่งตัวตลก”

สารคดีเรื่องนี้นำเสนอโดยใช้โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับเพื่อนำเสนอเรื่อง 2 ชุด โดยชุดแรกเป็นเรื่องของกึ่งตัวตลก ชุดที่สองเป็นเรื่องของมนุษย์ แต่เหตุการณ์ทั้ง 2 ชุดมีส่วนร่วมกันคือความรักและความอบอุ่นในครอบครัว โดยเหตุการณ์แรกเป็นเรื่องราวของกึ่งตัวตลกเพศผู้ โดยผู้เขียนเปิดเรื่องให้กึ่งตัวตลกเกิดและเติบโตจนถึงวัยสืบพันธุ์และมีลูก ปมปัญหาเกิดขึ้นเมื่อจวนวันหนึ่งกึ่งตัวตลกและครอบครัวถูกมนุษย์จับมาขาย ส่วนอีกเหตุการณ์หนึ่งเป็นเรื่องราวของหญิงที่ผู้เขียนเปิดเรื่องและสร้างปมปัญหาด้วยการให้ชายผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวนำตัวภรรยาส่งโรงพยาบาลกลางดึกเนื่องจากภรรยาคลอดก่อนกำหนด ครอบครัวนี้ได้ลูกสาวแฝด แต่ลูกคนหนึ่งตาย เนื้อเรื่องคลี่คลายลงที่เขามีความสุขกับการเป็นหัวหน้าครอบครัวและทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อภรรยาและลูกสาวคนเดียวของเขา ต่อมาปมปัญหาได้เกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อครอบครัวนี้ไปห้างสรรพสินค้าและซื้อกึ่งตัวตลกตัวนี้เพียงเพราะจะให้ลูกเพลิดเพลินและรู้จักสัตว์ทะเลมากขึ้น โดยไม่คำนึงว่ากึ่งตัวตลกเป็นสัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ไปจากทะเลไทย และพวกเขาไม่

เฉลียวใจว่าการกระทำเพื่อลูกของพวกเขากลายเป็นการทำให้กึ่งตัวตลกต้องพลัดพรากจากครอบครัวที่เขารัก และจุดสุดยอดของเรื่องก็มาถึง คือ กึ่งตัวตลกตายอยู่ในตู้เลี้ยงภายในคอนโดมิเนียมหรู ซึ่งเป็นที่อยู่ของครอบครัวนี้ และเป็นเหตุให้ชายผู้นี้และครอบครัวเคร้าโศก สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับกึ่งตัวตลก และแนวคิดเพื่อสร้างสรรคสถาบันครอบครัว ผู้อ่านจึงได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรมาภรณ์ นาวาสวัสดิ์ มีการใช้โครงเรื่อง 2 ประเภท คือ โครงเรื่องเชิงเดี่ยว และโครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับ โดยผู้วิจัยพบว่ามีการใช้โครงเรื่องเชิงเดี่ยวมากที่สุด เหตุที่ผู้เขียนใช้โครงเรื่องเชิงเดี่ยวในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นมากที่สุด เนื่องจากเป็นรูปแบบโครงเรื่องที่เข้าใจง่ายที่สุด ผู้เขียนสามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ ได้อย่างตรงประเด็น และทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความสมจริงที่สุด เนื่องจากทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่า ผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุด ก็คือตัวของสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ นั่นเอง อย่างไรก็ตาม แม้โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับจะเขียนได้ยากกว่าโครงเรื่องเชิงเดี่ยว แต่โครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับก็ทำให้ผู้อ่านเปรียบเทียบตัวเองกับสัตว์ได้ชัดเจนขึ้นว่า สิ่งมีชีวิตไม่ว่าคนหรือสัตว์ล้วนมีความรักชีวิตและครอบครัวเช่นเดียวกัน มนุษย์จึงไม่ควรกระทำกับสัตว์ดังเช่นที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง

### 5.2.2 การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่อง (action) คือ การดำเนินเหตุการณ์ที่ประกอบกันขึ้นเป็นโครงเรื่อง ในบางกรณี การดำเนินเรื่องก็เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการแสดงท่าทางหรือใช้คำพูดใด ๆ ของตัวละคร ส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่องคือ เผยให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละครหรือโครงเรื่อง (ราชบัณฑิตยสถาน , 2545 , น.6) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรมาภรณ์ นาวาสวัสดิ์ มีการดำเนินเรื่องอยู่ 2 วิธี ดังต่อไปนี้

5.2.2.1. การดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน

5.2.2.2. การดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมา

### 5.2.2.1. การดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน

การดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน คือ การดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์จากจุดเริ่มต้น จนถึงปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งซึ่งจะทวีความเข้มข้น แล้วค่อยคลี่คลายปัญหาหรือข้อขัดแย้งไปสู่จุดจบ (ธัญญา สังขพันธานนท์ , 2539 , น. 166) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรม อารงนาवासวัสดิ์มีการใช้วิธีการดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทินมากที่สุด คือ มีจำนวนถึง 10 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้น 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีรายชื่อของงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทินดังต่อไปนี้

1. ความเศร้าของปูเสฉวน
2. ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล)
3. กำเนิด...เต่ามะเฟือง
4. กุ้งพยาบาลและสหาย
5. ปะป๊าปลาการ์ตูน
6. หมึกยักษ์ผจญภัย
7. โลกใต้ลังกาของปลาเม็ดโกน
8. สรรพสัตว์พันธุ์พราว
9. สองปลาประหลาด
10. การไปพงันของชายใจแคด

สารคดีทั้ง 10 เรื่องข้างต้นมีการดำเนินเรื่องที่คล้ายกัน คือ การดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับสัตว์กลุ่มเป้าหมายตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปตามลำดับ จากนั้นจึงเสนอปมปัญหา หรือข้อขัดแย้งของสัตว์เหล่านั้น ซึ่งมีทั้งข้อขัดแย้งระหว่างสัตว์ต่างชนิดกัน และข้อขัดแย้งระหว่างสัตว์กับมนุษย์ จากนั้นปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ ทวีความเข้มข้นขึ้น แล้วจึงคลี่คลายสู่จุดจบ

ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “กุ้งพยาบาลและสหาย” และสารคดีเรื่อง “โลกใต้ลังกาของปลาเม็ดโกน” ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1                      สารคดีเรื่อง “กุ้งพยาบาลและสหาย”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน โดยเปิดเรื่องที่จุดเริ่มต้นเพื่อกล่าวถึงแม่กึ่งพยาบาลผู้เป็นหัวหน้าสถานพยาบาลในแนวปะการัง โดยให้บริการเก็บปรสิตและสิ่งสกปรกตามตัวสัตว์ต่าง ๆ ในท้องทะเลกินเป็นอาหาร การสนทนาระหว่างปลาเก๋าแดงจุดฟ้าและแม่กึ่งพยาบาลเป็นส่วนที่ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับกึ่งพยาบาลแก่ผู้อ่าน เรื่องนี้น่าสนใจยิ่งขึ้นเมื่อผู้เขียนสร้างปมปัญหาขึ้น โดยให้ปลาเก๋าแดงจุดฟ้าผู้มารับบริการต้องการกินแม่กึ่งพยาบาลเป็นอาหารด้วย ผู้เขียนได้จบเรื่องด้วยการทิ้งเหตุการณ์ไว้ให้ผู้อ่านนำไปคิดเองว่า เหตุการณ์หลังจากที่แม่กึ่งพยาบาลให้บริการแก่ปลาเก๋าตัวดังกล่าวเสร็จแล้ว แม่กึ่งพยาบาลจะมีชีวิตรอดจากปลาเก๋าแดงจุดฟ้าหรือไม่

#### ตัวอย่างที่ 2 สารคดีเรื่อง “โลกดีลังกาของปลามีดโกน”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทิน โดยเปิดเรื่องที่จุดเริ่มต้นเพื่อกล่าวถึงปลามีดโกนเพศผู้กับคู่รักของเขา และปลาสลิดหิน ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับปลามีดโกนจากบทสนทนาระหว่างปลามีดโกนกับปลาสลิดหิน เนื้อเรื่องน่าสนใจเพิ่มมากขึ้นเมื่อปลามีดโกนและคู่รักของเขาซึ่งถูกปลาสลิดหินวางท่าข่ม และไล่ชักถามเกี่ยวกับรูปร่างอันประหลาดและการดำรงชีวิตของปลามีดโกน จุดสุดยอดของเรื่องคือปลามีดโกนกับคู่รักของเขาพาเพื่อน ๆ ปลามีดโกนด้วยกันที่มีอยู่จำนวนมากมาแย่งกินไข่ของปลาสลิดหินจนเกือบหมด ซึ่งเป็นการจบเรื่องแบบหักมุม เมื่ออ้อมแล้วปลามีดโกนแยกย้ายไปทิ้งให้ปลาสลิดหินผู้เคยวางอำนาจดูไรที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่ใบอย่างโคกเครั้า

#### 5.2.2.2 การดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมา

การดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมา เป็นการดำเนินเรื่องโดยการเริ่มเรื่องจากตอนกลาง หรือตอนปลายของเรื่อง หรือเริ่มโดยย้อนกลับไปกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนจะถึงตอนเริ่มเรื่อง (ธัญญา สังขพันธานนท์ , 2539 , น. 167) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อารงนาวาสวัสดิ์ ที่มีการดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมามีทั้งหมด 5 เรื่อง จากงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของงานเขียน

สารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีรายชื่อของงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์กลับไปตามดังต่อไปนี้

1. ม่านน้ำกับความเป็นพ่อ
2. ชั่วชีวิต...หมึกกระดอง
3. แมนดำ...ประจัญบาน
4. เรื่องไม่ตลกของกึ่งตัวตลก
5. ฉลามวาฬสามภาค

สารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้ง 5 เรื่องมีการดำเนินเรื่องทั้งแบบเริ่มเรื่องจากตอนท้ายเรื่อง และเริ่มเรื่องจากตอนกลางของเรื่อง จากนั้นจึงเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับสัตว์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจากจุดเริ่มต้นของเรื่องไปตามลำดับ จากนั้นจึงเสนอปัญหา หรือข้อขัดแย้ง ซึ่งมีทั้งข้อขัดแย้งระหว่างสัตว์ต่างชนิดกัน และข้อขัดแย้งของสัตว์กับมนุษย์ จากนั้นปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ จะทวีความเข้มข้นขึ้นไปสู่จุดสุดยอด แล้วจึงคลี่คลายสู่จุดจบ

ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “ชั่วชีวิต...หมึกกระดอง” และสารคดีเรื่อง “แมนดำ...ประจัญบาน” ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1                      สารคดีเรื่อง “ชั่วชีวิต...หมึกกระดอง”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์กลับไปตามมา โดยเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ปัจจุบัน คือตอนที่หมึกกระดองกำลังงูไถ่ดำน้ำหญิงชายคู่หนึ่งดำน้ำเข้ามาใกล้ในขณะที่กำลังเกี่ยวพาราสีกับหมึกกระดองเพศเมียอยู่ แต่เรื่องในตอนนั้นหมึกกระดองตัวดังกล่าวต้องสูญเสียหมึกกระดองเพศเมียไปเพราะมีหมึกกระดองเพศผู้อีกตัวหนึ่งเข้ามาแย่ง จากนั้นผู้เขียนจึงนำผู้อ่านเข้าสู่ความรู้เกี่ยวกับหมึกกระดองด้วยการให้เขาระลึกได้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นที่เกิดของเขา ผู้เขียนได้เล่าเรื่องย้อนไปตั้งแต่หมึกกระดองออกจากไข่ และมาพบกับลุงหมึกยักษ์และหอยวงช้าง ทั้งสองได้อธิบายวิธีการดำรงชีวิตของหมึกชนิดต่าง ๆ รวมทั้งหมึกกระดองเมื่อหมึกกระดองเติบโตขึ้นก็ต้องใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพัง จนเขาเติบโตถึงวัยเจริญพันธุ์ และถูกหมึกกระดองคู่รักของเขาทิ้งไป ในตอนนี้ผู้เขียนได้นำผู้อ่านกลับเข้าสู่เหตุการณ์ปัจจุบันอีกครั้งด้วยการให้หมึกกระดองผู้เป็นตัวละครเอกของเรื่องพบรักและสืบพันธุ์กับหมึกกระดองเพศเมียอีกตัวหนึ่ง จุดสุดยอดของเรื่องเกิดขึ้นเมื่อทั้งหมึกกระดองและคู่รักตายเนื่องจากสิ้นอายุขัยหลังจากที่ผสม

พันธุ์และออกไข่เรียบร้อยแล้ว เนื้อเรื่องจบลงด้วยฉากที่นักดำน้ำดำน้ำมาพบซากของหมึกกระดอง และลูกหมึกกระดองหลายพันตัวที่กำลังทยอยกันออกจากไข่ ซึ่งทำให้เห็นว่า หมึกกระดองได้ทำหน้าที่ของตนเองเพื่อสืบทอดเผ่าพันธุ์ได้สำเร็จ

ตัวอย่างที่ 2

สารคดีเรื่อง “แมนต้า...ประจัญบาน”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมา โดยเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ปัจจุบัน คือ ตอนที่ผู้เขียนสารคดีดำน้ำถ่ายภาพกระเบนราหู หรือ “แมนต้าเรย์” ที่กองหิน Dive Master Bank ในประเทศพม่า จากนั้นผู้เขียนจึงเล่าเรื่องย้อนกลับไปถึงเหตุการณ์ครั้งแรกที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเห็นภาพกระเบนราหู ณ จุดนี้ผู้เขียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับกระเบนราหู โดยกล่าวถึงกระเบนราหูเพศเมียตัวหนึ่งที่เกิดและเติบโตในทะเลอันดามันในเขตประเทศไทยซึ่งเดินทางเพื่อหาแหล่งอาหารจากเกาะตาชัย จังหวัดพังงา ซึ่งตรงจุดนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าการทำประมงชายฝั่งอย่างเห็นแก่ได้ ทำให้ไม่มีอาหารเพียงพอสำหรับกระเบนราหู จึงทำให้กระเบนราหูมุ่งหน้าสู่ทะเลพม่าที่กองหิน Dive Master Bank ซึ่งเป็นจุดเริ่มเรื่อง ผู้เขียนได้เตรียมการถ่ายภาพกระเบนราหูซึ่งเป็นเรื่องยาก เนื่องจากกระเบนราหูเป็นสัตว์ที่นักดำน้ำมีโอกาสพบเห็นได้น้อย เนื้อเรื่องเข้มข้นขึ้นในขณะที่ผู้เขียนกำลังถ่ายภาพ ก็เกือบจะถูกกระเบนราหูว่ายน้ำชนหลายครั้ง แต่กระเบนราหูก็ว่ายน้ำเลี้ยวทุกครั้ง และเนื้อเรื่องได้จบลงที่ผู้เขียนสามารถถ่ายภาพกระเบนราหูเพศเมียตัวนี้ได้สำเร็จ

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อำนวยวาฬสวัสดิ์ มีการใช้วิธีการดำเนินเรื่อง 2 ประเภท คือ การดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทิน และการดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมา โดยผู้วิจัยพบว่าการดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทินมากที่สุด เหตุที่ผู้เขียนใช้การดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทินในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการดำเนินเรื่องที่ใช้ง่ายที่สุด ผู้เขียนสามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ ได้อย่างตรงประเด็น ทำให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากเห็นและสนใจติดตามเนื้อเรื่องอย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน อย่างไรก็ตาม แม้การดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมาจะพบน้อยกว่า แต่ก็ยังเป็นวิธีการดำเนินเรื่องที่เรียกความสนใจจากผู้อ่านได้อย่างดี

### 5.2.3. การจบเรื่อง

การจบเรื่อง คือ การปิดเรื่อง หรือการจบเรื่องซึ่งเป็นการคลี่คลายปมสงสัย หรือปมปัญหาทั้งหมดลง หรืออาจจะทิ้งค้างไว้ให้ผู้อ่านไปคิดต่อเองก็ได้ (ถวัลย์ มาตรฐาน , 2545 , น.98) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อังรณาวาสวัสดิ์ มีวิธีการจบเรื่องอยู่ 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

5.2.3.1. การจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรม

5.2.3.2. การจบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนา

5.2.3.3. การจบเรื่องแบบสุขนานาฏกรรม

5.2.3.4. การจบเรื่องแบบหักมุม

#### 5.2.3.1. การจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรม

การจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรม คือ การจบเรื่องลงด้วยความหายนะ โดยมีเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความสงสารและความกลัวเพื่อให้ผู้ชมบรรลุถึงการชำระล้างจิตใจจากอารมณ์ดังกล่าว (ราชบัณฑิตยสถาน , 2545 , น. 444) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อังรณาวาสวัสดิ์ มีการใช้วิธีการจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรมมากที่สุด คือ มีจำนวนถึง 6 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีรายชื่อสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่จบเรื่องแบบโคกนาฏกรรมดังต่อไปนี้

1. ความเศร้าของปูเสฉวน
2. ม้าน้ำกับความเป็นพ่อ
3. ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล)
4. กำเนิด...เต่ามะเฟือง
5. เรื่องไม่ตลกของกุ่มตัวตลก
6. ฉลามวาฬสามภาค

สารคดีทั้ง 6 เรื่องมีการจบเรื่องที่คล้ายกัน คือ การจบเรื่องด้วยความตาย หรือความหายนะของสัตว์กลุ่มเป้าหมายที่ธรณั อำรงนาวาสวัสดิ์กล่าวถึงซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “กำเนิด...เต่ามะเฟือง” ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง สารคดีเรื่อง “กำเนิด...เต่ามะเฟือง”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนกล่าวถึงเต่ามะเฟืองเพศเมียตัวหนึ่งตั้งแต่ออกจากไข่จนกระทั่งเติบโตถึงวัยสืบพันธุ์และหาที่วางไข่ แต่ไม่สามารถวางไข่ได้ถึง 2 ครั้งเนื่องจากครั้งแรกสถานที่วางไข่ถูกมนุษย์บุกรุกเพื่อสร้างร้านอาหารและที่พัก และครั้งที่สองในขณะที่วางไข่ก็ถูกมนุษย์ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการชมเต่าวางไข่รบกวน แม้เต่ามะเฟืองวางไข่ได้สำเร็จในครั้งที่สาม โดยมาวางไข่ที่หาดประพาส จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ทะเล แม้ว่าไข่จำนวนนับพันฟองที่แม่เต่าวางไว้ที่หาดประพาสจะฟักเป็นตัวทั้งหมด แต่สารคดีเรื่องนี้ก็จบลงด้วยโศกนาฏกรรมของแม่เต่ามะเฟืองเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความตระหนักถึงผลร้ายของการไม่รักษาสิ่งแวดล้อม คือการปิดเรื่องให้แม่เต่ามะเฟืองตามเพราะกินถุงพลาสติกที่ถูกมนุษย์ที่มั่งก่ายทิ้งลงสู่ทะเล เพราะแม่เต่าเข้าใจว่าเป็นแมงกะพรุนซึ่งเป็นอาหารหลักของเต่ามะเฟือง

### 5.2.3.2 การจบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนา

การจบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนา คือ การจบเรื่องแบบทิ้งค้างให้เป็นปริศนาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความประหลาดใจ หรือเพื่อให้ผู้อ่านกลับไปคิดต่อเองก็ได้ (ถวัลย์ มาศจรัส , 2545 , น. 98) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรณั อำรงนาวาสวัสดิ์ มีสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่จบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนาจำนวนทั้งหมด 4 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.67 ของสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีรายชื่อสารคดีรูปแบบเรื่องสั้น ที่จบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนาดังต่อไปนี้

1. กุ้งพยาบาลและสหาย
2. หมึกยักษ์ผจญภัย
3. สรรพสัตว์พันธุ์พราง
4. การไปพำนักของชายใจแคบ



สารคดีทั้ง 4 เรื่องมีการจบเรื่องที่คล้ายกัน คือ มีเนื้อเรื่องที่จบลง โดยที่ทั้งสัตว์กลุ่มตัวอย่าง และมนุษย์ต่างก็มีความสุขอย่างสมจริง และแสดงให้เห็นปัญหาเกี่ยวกับธรรมชาติ และชีวิตของมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “ปิ๊ะป่าปลาการ์ตูน” ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง สารคดีเรื่อง “ปิ๊ะป่าปลาการ์ตูน”

สารคดีเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นพ่อ โดยเสนอผ่านตัวละคร 2 ตัว คือ ปลาการ์ตูนเพศผู้ และวิชาญ โดยเหตุการณ์แรกเป็นเรื่องราวการดำรงชีวิตของ ปลาการ์ตูนเพศผู้ตัวหนึ่ง โดยผู้เขียนเปิดเรื่องให้ปลาการ์ตูนผู้เป็นตัวละครเอกออกจากไข่ ปมปัญหาเกิดขึ้นเมื่อเขาออกจากไข่และเติบโตขึ้น เขาต้องผ่านการต่อสู้ และแย่งชิงอาหารและที่อยู่อาศัยมาตลอดชีวิต หลายครั้งที่เขาเกือบเอาชีวิตไม่รอดจากการที่ถูกปลาการ์ตูนที่ตัวโตกว่าและอายุมากกว่าขบไล่จากดอกไม้ทะเล จนถึงจุดสุดยอดเมื่อเขาโตเต็มวัยและได้สืบพันธุ์กับปลาการ์ตูนเพศเมียจนมีลูกด้วยกัน ส่วนเหตุการณ์ที่สองเป็นเหตุการณ์ของมนุษย์ คือ วิชาญ โดยผู้เขียนเปิดเรื่องที่วิชาญชายหนุ่มที่ดำเนินชีวิตอย่างผิดพลาดด้วยการมีลูกก่อนเรียนจบ และถูกญาติผู้ใหญ่คนรักทิ้งไป เนื่องจากไม่สามารถอดทนเลี้ยงลูกได้และไม่สามารถอดทนกับการใช้ชีวิตกับวิชาญซึ่งทั้งติดการพนันฟุตบอล และติดการดื่มสุรา วิชาญจึงต้องอยู่กับลูกชายตัวเล็ก ๆ ในห้องเช่าเก่า ๆ ตามลำพัง ปมปัญหาเกิดขึ้นเมื่อวิชาญถือว่าลูกคือส่วนเกินของชีวิตและทำร้ายทุบตีลูกอยู่เสมอ เนื้อเรื่องได้พัฒนาไปสู่จุดสุดยอดเมื่อวันหนึ่งวิชาญก็คิดได้เพราะเกิดไฟไหม้บ้านที่เขาอยู่ ทำให้เขาตระหนักถึงหน้าที่ความเป็นพ่อ เขาพาลูกของเขากลับบ้านเพื่อไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ ผู้เขียนจบเรื่องแบบสุขนาฏกรรม โดยดำเนินเรื่องให้ทั้งสองเหตุการณ์จบลงด้วยความสุข คือให้วิชาญพาลูกมาท่องเที่ยวดำน้ำ และมาพบกับปลาการ์ตูนตัวผู้ที่กำลังดูแลไข่ของเขา

#### 5.2.3.4. การจบเรื่องแบบหักมุม

การจบแบบหักมุม เป็นการจบเรื่องแบบผิดความคาดหมาย จบเรื่องแบบมีการพลิกผันเหตุการณ์ตอนปลายเรื่อง หรือกลับเปลี่ยนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยฉับพลันอย่างไม่คาดฝัน (ราชบัณฑิตยสถาน , 2545 , น. 422) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณักรังนาวาสวัสดิ์ มีสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่มีการจบเรื่องแบบหักมุมเพียงเรื่องเดียว จากจำนวน

สารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.67 ของจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีรายชื่อของสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ใช้วิธีการจบเรื่องแบบหักมุมดังต่อไปนี้

#### 1.โลกตีลังกาของปลาמידโกน

สารคดีเรื่องนี้จบเรื่องแบบผิดความคาดหมาย และมีเหตุการณ์พลิกผันในตอนท้ายของเรื่อง ซึ่งพรรณ อังกรนาवासวัสดิ์ ใช้วิธีการจบเรื่องแบบนี้ตรงที่เป็นการพลิกผันของปมปัญหาระหว่างสัตว์ต่างชนิดกัน เพื่อให้ผู้อ่านประหลาดใจ และทำให้สารคดีมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง                      สารคดีเรื่อง “โลกตีลังกาของปลาמידโกน”

สารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงปลาמידโกนเพศผู้กับคู่รักของเขา และปลาสลิดหิน ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับปลาמידโกนจากบทสนทนาระหว่างปลาמידโกนกับปลาสลิดหิน เนื้อเรื่องน่าสนใจเพิ่มมากขึ้นเมื่อปลาמידโกนและคู่รักของเขาซึ่งถูกปลาสลิดหินวางท่าข่ม และไล่ซักถามเกี่ยวกับรูปร่างอันประหลาดและการดำรงชีวิตของปลาמידโกน ผู้เขียนได้จบเรื่องแบบหักมุมเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความประหลาดใจ และทำให้เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยให้ปลาמידโกนกับคู่รักของเขาพาเพื่อน ๆ ปลาמידโกนด้วยกันที่มีอยู่จำนวนมากมาแย่งกินไข่ของปลาสลิดหินจนเกือบหมดเมื่ออ้อมแล้วปลาמידโกนแยกย้ายไปทิ้งให้ปลาสลิดหินผู้เคยวางอำนาจดูไข่ที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่ใบอย่างโคกเคร้า

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของพรรณ อังกรนาवासวัสดิ์ มีการจบเรื่องทั้งหมด 4 ประเภท คือ 1) การจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรม 2) การจบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนา 3) การจบเรื่องแบบสุขนานาฏกรรม และ 4) การจบเรื่องแบบหักมุม โดยผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของพรรณ อังกรนาवासวัสดิ์ มีการจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรมมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นถึงความตาย และความหายนะของสัตว์ทะเลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นผลร้ายของการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความหายนะต่อสัตว์ทะเล ทำให้ผู้อ่านเกิดความเห็นใจและความเมตตาต่อสัตว์ทะเลมากขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

## 5.2.4 การเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่อง หมายถึง วิธีการเล่าเรื่องของนักเขียนหรือผู้แต่ง กล่าวคือ ในเรื่องเล่าแต่ละเรื่อง นักเขียนจะเป็นผู้กำหนดหรือเลือกกว่าให้ใครเป็นคนเล่าเรื่อง หรือเล่าเรื่องโดยผ่านสายตาหรือมุมมองของใคร (ธัญญา สังขพันธานนท์ , 2539 , น. 197) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ อัมรวงนาวาสวัสดิ์ มีวิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 5.2.4.1. การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง
- 5.2.4.2. การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก
- 5.2.4.3. การเล่าเรื่องแบบภาวีสัย
- 5.2.4.4. การเล่าเรื่องแบบใช้วิธีการเล่าเรื่องหลายวิธีรวมกัน

### 5.2.4.1 การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง

การเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้ง เป็นการเล่าเรื่องในลักษณะที่ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง ที่ล่วงรู้ทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับเรื่องที่เล่าและมีอำนาจเต็มทีในการควบคุมตัวละคร ความรู้เกี่ยวกับตัวละครของผู้เล่าไม่มีขีดจำกัด เปรียบเสมือนพระเจ้าผู้รู้แจ้งทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเกิดเป็นเหตุการณ์ การกระทำภายนอกและยังล่วงรู้ไปถึงความคิด จิตใจ สัญชาตญาณและความมุ่งมาดปรารถนาของตัวละครทุกตัว ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้ง สามารถทำให้ผู้อ่านทราบถึงความคิดที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใต้สำนึกของตัวละคร และสามารถวิเคราะห์จิตใจของตัวละครได้ด้วย (ธัญญา สังขพันธานนท์ , 2539 , น. 202)

ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ อัมรวงนาวาสวัสดิ์ มีสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้งมากที่สุด คือ มีจำนวนถึง 9 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีรายชื่อของสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้งดังต่อไปนี้

1. ความเศร้าของปูเสฉวน
2. ม่านน้ำกับความเป็นพ่อ

3. กำเนิด...เต่ามะเฟือง
4. กุ้งพยาบาลและสหาย
5. หมึกยักษ์ผจญภัย
6. สรรพสัตว์พันธุ์พราง
7. สองปลาประหลาด
8. ฉลามวาฬสามภาค
9. การไปพงันของชายใจแคด

สารคดีทั้ง 9 เรื่องมีวิธีการเล่าเรื่องที่คล้ายกัน คือ การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้งไปถึงความคิด จิตใจ และความปรารถนาของตัวละคร ธรรมชาติ อารมณ์นาวาสวัสดิ์เลือกใช้กลวิธีนี้ในการเล่าเรื่องเพื่อสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์สังคมลงในเนื้อเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถบอกกับผู้อ่านได้ว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครแต่ละตัวเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดี เพื่อให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครแต่ละตัวอย่างหลากหลายรอบด้าน ดังจะเห็นได้จากสารคดีเรื่อง “ม้าน้ำกับความเป็นพ่อ” ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

สารคดีเรื่อง “ม้าน้ำกับความเป็นพ่อ”

สารคดีเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับม้าน้ำโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นการดำรงชีวิตของม้าน้ำตัวนี้ตั้งแต่ดำรงชีวิตอยู่อย่างเดียวดาย จนได้สืบพันธุ์กับม้าน้ำเพศเมียและมีลูก ต่อมาม้าน้ำถูกจับมาขายร้านยาจีนเพื่อทำเป็นยาตองเหล้า ก่อนจะตาย ม้าน้ำพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ลูกที่อยู่ในหน้าท้องตนเองมีชีวิตรอด ต่างจากชายสูงวัยที่ซื้อยาตองม้าน้ำไปดื่มเพื่อบำรุงสมรรถภาพทางเพศ เขาทอดทิ้งครอบครัวมาเลี้ยงดูเด็กสาวเพื่อมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งซึ่งเขาไม่สนใจครอบครัว ผู้เขียนก็ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้งเพื่อแสดงให้เห็นความคิดภายในจิตใจของชายสูงวัย ที่ทำให้ครอบครัวแตกแยกและลูกชายของเขาต้องตัดสินใจปัญหาชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายในที่สุด

เหตุที่ผู้เขียนใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้ง เนื่องจากผู้เขียนต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับ “การทำหน้าที่พ่อที่ดี” โดยแสดงให้เห็นว่าแม้แต่สัตว์ก็ยังมีรู้จักทำหน้าที่พ่อที่ดี แต่เหตุใดคนบางคนกลับไม่รู้จักทำหน้าที่พ่อที่ดี อันทำให้ผู้อ่านเกิดคำถามในใจเกี่ยวกับค่าแห่งคุณธรรมของมนุษย์และสัตว์



### 5.2.4.3 การเล่าเรื่องแบบภววิสัย

การเล่าเรื่องแบบภววิสัย เป็นการเล่าเรื่องที่ไม่ได้ปรากฏในตัวเรื่อง และจำกัดบทบาทของตนเองเฉพาะเพียงการนำเสนอภาพการกระทำ การพูดจา สีหน้าท่าทางของตัวละคร โดยปราศจากการก้าวล้ำไปอธิบายถึงโลกภายในของตัวละครทั้งหมด การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครจึงมีลักษณะแบบภววิสัย วิธีการเล่าเรื่องแบบนี้มาจากวิธีการของการละคร (Dramatic) กล่าวคือเป็นการนำเสนอคำพูดการกระทำของตัวละคร โดยผู้เล่าจะไม่แสดงความเห็นอธิบายหรือวิจารณ์และการตัดสินใจให้ข้อสรุปใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะให้ผู้อ่านสรุปและตีความเอาเองจากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปแล้ว (ธัญญา สังขพันธ์านนท์ , 2539 , น. 204) ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณ์ อารังนาวาสวัสดิ์ มีสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบภววิสัยเพียง 1 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.67 ของงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด โดยมีสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบภววิสัยคือ

#### 1. ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง(ทะเล)

สารคดีเรื่องนี้มีวิธีการเล่าเรื่องแบบภววิสัย โดยธรรณ์ อารังนาวาสวัสดิ์ใช้วิธีการเล่าเรื่อง que แสดงให้เห็นแนวคิดที่ต้องการนำเสนอผ่านการสนทนาของตัวละคร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการที่สัตว์ทะเลถูกมนุษย์จับไปขายจนสูญพันธุ์ ดังเช่นในสารคดีเรื่อง "ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง(ทะเล)" ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

สารคดีเรื่อง "ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง(ทะเล)"

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบภววิสัยเพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงสถานการณ์ของปลิงทะเลในปัจจุบันที่ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากถูกมนุษย์จับไปขาย โดยเล่าเรื่องผ่านการสนทนาของเหล่าปลิงทะเลกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งที่มีปูปลิงผู้เป็นหัวหน้า โดยปลิงทะเลทั้งหมดได้รวมตัวกันเพื่อรับทราบสถานการณ์เกี่ยวกับปลิงทะเลในปัจจุบันที่ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว บทสนทนายระหว่างปลิงทะเลที่พูดคุยกันอย่างทุกซิกและวิตกกังวลต่อการสูญพันธุ์ของปลิงทะเล ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกเห็นใจ และกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

#### 5.2.4.4. การเล่าเรื่องแบบใช้วิธีการเล่าเรื่องหลายวิธีรวมกัน

ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณิ อัมรนาวาสวัสดิ์ ยังใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบหลายวิธีรวมกัน เพื่อใช้เล่าเรื่องในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นที่เสนอเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์สลับกัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าม้งานเขียนสารคดีที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องหลายวิธีรวมกันจำนวน 3 เรื่อง จากจำนวนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 ของงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถแบ่งการเล่าเรื่องแบบใช้วิธีเล่าเรื่องหลายวิธีรวมกันได้ดังนี้

1. การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอกและเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้ง มีจำนวน 2 เรื่อง คือ “ป๊ะป๊าปลาการ์ตูน” และ “เรื่องไม่ตลกของกึ่งตัวตลก” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างสารคดีเรื่อง “ป๊ะป๊าปลาการ์ตูน” ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

สารคดีเรื่อง “ป๊ะป๊าปลาการ์ตูน”

สารคดีเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นพ่อ ในเหตุการณ์แรกเป็นเรื่องราวการดำรงชีวิตของปลาการ์ตูนเพศผู้ตัวหนึ่ง โดยผู้เขียนเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก เพื่อให้ความรู้สึกสมจริงแก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่า ผู้ที่รู้เรื่องราวเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของปลาการ์ตูนได้ดีที่สุด ก็คือปลาการ์ตูนนั่นเอง และทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในชีวิตของปลาการ์ตูนมากขึ้น ส่วนเหตุการณ์ที่สองเป็นเหตุการณ์ของวิชาญ โดยผู้เขียนเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้ง โดยแสดงทัศนคติต่อการกระทำ ความคิด และพฤติกรรมของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านเห็นพฤติกรรมและนิสัยของวิชาญที่ดำเนินชีวิตอย่างผิดพลาด รวมทั้งใช้ความรุนแรงกับลูก และเพื่อแสดงให้เห็นการทำหน้าที่พ่อที่ดี โดยแสดงให้เห็นว่าแม้แต่สัตว์ก็ยังสามารถทำหน้าที่พ่อที่ดีได้ และไม่คิดฆ่า ทอดทิ้ง หรือใช้ความรุนแรงกับลูก ซึ่งต่างจากมนุษย์บางคนที่ฆ่า ทอดทิ้ง และทุบตีลูกของตนเอง

2. การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอกและเล่าเรื่องแบบภววิสัย มีจำนวน 1 เรื่อง คือ “แมนดำ...ประจัญบาน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

สารคดีเรื่อง “แมนดำ...ประจัญบาน”

สารคดีเรื่องนี้ผู้เขียนกระเบนราหู หรือแมนต้าเรย์ ในเหตุการณ์ของผู้เขียนสารคดี จะเล่าเรื่องโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก เพื่อให้เนื้อเรื่องดูสมจริงและน่าเชื่อถือ เนื่องจากทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่า ผู้ที่เล่าเหตุการณ์ในขณะที่ถ่ายภาพกระเบนราหูได้ดีที่สุดก็คือผู้ที่ถ่ายภาพกระเบนราหูนั่นเอง และทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงโอกาสเพียงน้อยนิดที่ผู้เขียนสามารถถ่ายภาพกระเบนราหูได้ อีกเหตุการณ์หนึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกระเบนราหู โดยผู้เขียนใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบภววิสัย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความอยากสังเกต และติดตามการดำรงชีวิต และการเดินทางย้ายแหล่งที่อยู่อาศัยของกระเบนราหูตัวนี้ ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าการทำประมงชายฝั่งอย่างเห็นแก่ได้ ทำให้ไม่มีอาหารเพียงพอสำหรับกระเบนราหู จึงทำให้กระเบนราหูมุ่งหน้าสู่ทะเลพม่าที่กองหิน Dive Master Bank

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณั อังรณาวาสวัสดิ์ มีการเล่าเรื่องทั้งหมด 4 ประเภท คือ 1) การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง 2) การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก 3) การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องแบบภววิสัย และ 4) การเล่าเรื่องแบบใช้วิธีการเล่าเรื่องหลายวิธีรวมกัน โดยผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณั อังรณาวาสวัสดิ์ มีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้งมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการเล่าเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านทราบความคิด จิตใจ และความปรารถนาของตัวละคร และสามารถชี้ให้เห็นพฤติกรรมในทางที่ดีและไม่ดีของตัวละครทุก ๆ ตัวแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครทุก ๆ ตัวอย่างรอบด้าน เพื่อสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของสัตว์ทะเลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อสอดแทรกแนวคิดสร้างสรรค์สังคมแก่ผู้อ่านอีกด้วย

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณั อังรณาวาสวัสดิ์ มีงานเขียนสารคดีที่น่าเสนอในรูปแบบเรื่องสั้นจำนวน 15 เรื่อง จากจำนวนงานเขียนสารคดีทั้งหมด 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของงานเขียนสารคดีทั้งหมด ซึ่งพบการนำเสนอสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้นกับสารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ทะเลมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนต้องการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ โดยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ทะเลพร้อมกับได้รับความสนุกสนาน และได้รับแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนกลวิธีการนำเสนอสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณั อังรณาวาสวัสดิ์ ผู้วิจัยยังพบว่าโครงเรื่องในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของธรรณั อังรณาวาสวัสดิ์ มีการใช้โครงเรื่องเชิงเดี่ยวมากที่สุด เนื่องจากเป็นรูปแบบโครงเรื่องที่ใช้ง่ายที่สุด สามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ ได้อย่างตรงประเด็น ในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีรูปแบบเรื่องสั้น

ของวรรณิ์ อํารงนาวาสวัสดิ์ มีการดําเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามลําดับปฏิทินมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการดําเนินเรื่องที่ย่างที่สุด ซึ่งผู้เขียนสามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลได้ อย่างตรงประเด็น ทำให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากเห็นและสนใจติดตามเนื้อเรื่องอย่างเป็นไป ตามลําดับขั้นตอน ในการจบเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของวรรณิ์ อํารงนาวาสวัสดิ์ มีการจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรมมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นความตาย และ ความหายนระของสัตว์ทะเลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นผลร้ายของการ ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้สัตว์ทะเลต้องจบชีวิตลง ซึ่งส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความรัก และความเมตตาสต่อสัตว์ทะเลมากขึ้น และทำให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และในการเล่าเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าในสารคดีรูปแบบเรื่องสั้นของวรรณิ์ อํารงนาวาสวัสดิ์ มี กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผู้รู้แจ้งมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนต้องการชี้ให้ผู้อ่านทราบความคิด จิตใจ และความปรารถนาของตัวละคร และชี้ให้ผู้อ่านเห็นพฤติกรรมทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดีของ ตัวละครทุก ๆ ตัวแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครแต่ละตัวอย่างรอบด้าน ทำให้ผู้อ่านทราบ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเลชนิดต่าง ๆ และให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์สังคมแก่ผู้อ่านอีก ด้วย

### 5.3. การยั่วล้อ

การยั่วล้อเป็นกลวิธีการสร้างความขบขันแก่ผู้อ่าน คำว่า “ยั่วล้อ” มาจากการนำคำว่า “ยั่ว” ซึ่งมีความหมายว่า “พูดหรือทำให้เกิดอารมณ์ในทางใดทางหนึ่ง” (พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 898) มารวมกับคำว่า “ล้อ” ซึ่งเป็นคำที่ติดมาจากคำว่า “ล้อเล่น” ซึ่งมีความหมายว่า “กิริยาหรือวาจาล้อเพื่อความสนุก” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 993) การยั่วล้อเป็นกลวิธีสร้างความขบขันที่เกิดขึ้นจากกลวิธีของ “การเสียดสี(Satire)” ซึ่งมีความหมายว่า “ศิลปะการเขียนที่ใช้กลวิธีทำเรื่องสำคัญให้กลายเป็นเรื่องขบขันเพื่อเสียดสี ล้อเลียนความเขลาหรือความไม่ถูกต้องของมนุษย์และสังคม” (ราชบัณฑิตยสถาน , 2545 , น. 381) ต่อมาคือกลวิธีของ “วรรณกรรมล้อ (Parody)” ซึ่งมีความหมายว่า “งานเขียนที่เลียนคำพูด ลีลา ทศนคติ น้ำเสียง และความคิดของนักเขียนคนใดคนหนึ่ง โดยทำให้กลายเป็นเรื่องตลกขบขัน นำหัวเราะ ด้วยการนำลักษณะบางประการมาเน้นให้เกินความเป็นจริง” (ราชบัณฑิตยสถาน , 2545 , น. 316) และกลวิธีของ “วรรณกรรมล้อความเขลา (Folly Litterature)” ซึ่งมีความหมายว่า

“งานเขียนที่มีเจตนาจะเสียดสี เปิดเผย เย้ยหยัน และเน้นพฤติกรรมที่น่าขบขันของมนุษย์ให้นำ ขบขันยิ่งขึ้นไปอีก งานเขียนประเภทนี้จะรวมเอาทั้งเรื่องจินตนิมิต เรื่องไร้สาระ และเรื่องตลกไว้ ด้วยกัน (ราชบัณฑิตยสถาน , 2545 , น. 186)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การยั่วล้อ หมายถึง กลวิธีการสร้างความ ขบขันในงานเขียน ซึ่งมีทั้งวิธีการทำเรื่องสำคัญให้กลายเป็นเรื่องขบขันเพื่อเสียดสี ล้อเลียนความ ไม่ถูกต้องและความเลวร้ายของมนุษย์และสังคม นักเขียนจะมุ่งเสียดสีเพื่อแก้ไข ตำหนิ ท้วงติง โดยแทรกอารมณ์ขันไว้ด้วย

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณั ธำรงนาวาสวัสดิ์ มีลักษณะการยั่วล้อใน รูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.3.1. การยั่วล้อผู้อ่าน

5.3.2. การยั่วล้อการเมือง

### 5.3.1 การยั่วล้อผู้อ่าน

การยั่วล้อผู้อ่าน เป็นวิธีการยั่วล้อโดยการนำสภาพสังคม วิถีชีวิต ชาว เหตุการณ์ ละคร ภาพยนตร์ ตลอดจนสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของทั้งผู้อ่านและผู้เขียนสารคดีมากล่าวในเชิง ล้อเลียน เสียดสีเพื่อให้เกิดความขบขัน หรือตำหนิ หรือแก้ไขสิ่งที่ไม่ดีในสังคม ผู้วิจัยพบว่าในงาน เขียนสารคดีของธรรณั ธำรงนาวาสวัสดิ์ มีการยั่วล้อผู้อ่านมากที่สุด ผู้เขียนใช้วิธีการยั่วล้อ หรือ สร้างความขบขัน สร้างความเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน ตลอดจนทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ในสังคมด้วยลีลาภาษาที่ไม่เคร่งเครียด

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณั ธำรงนาวาสวัสดิ์ มีลักษณะการยั่วล้อผู้อ่าน ในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.3.1.1. การยั่วล้อสังคม

5.3.1.2. การยั่วล้อเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดี

5.3.1.3. การยั่วล้อละครและภาพยนตร์

5.3.1.4 การยั่วล้อการแต่งกาย

5.3.1.5. การยั่วล้อข่าวและเหตุการณ์

### 5.3.1.1. การยั่วล้อสังคม

การยั่วล้อสังคม เป็นวิธีการนำสภาพสังคม และปัญหาสังคมมาล้อเพื่อล้อเลียนให้เกิดความขบขัน และชักชวนผู้อ่านให้สนใจแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้องในสังคม ผู้วิจัยพบว่าในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อังรณาวาสวัสดิ์ มีการยั่วล้อผู้อ่านแบบยั่วล้อสังคมมากที่สุด

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อังรณาวาสวัสดิ์ มีการยั่วล้อสังคมอยู่หลายแห่ง ในที่นี้ขอยกตัวอย่างบางข้อความ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1                      สารคดีเรื่อง “หอยเบี้ยพันธุพราง” (2545 , น.87)

ผมไม่เคยเห็นครับ มีเพียงวิธีเดียวที่เห็นหอยเบี้ยเทียมขนาดใหญ่กิน กัลปังหาชนิดหัวทะเลจนเกิดเป็นร่องรอย ตัวกัลปังหาแถวนั้นตายจนหลุดร่อนไป ผมถ่ายภาพมาโชว์คุณผู้อ่านในหน้าสี่แล้ว แต่โปรดอย่าถามว่าทำไมเป็นยังงั้น ? กัลปังหาผู้นำสงสารจะตายมั๊ย ? เพราะถามไปก็ไม่ได้รับคำตอบ เนื่องจากตอบไม่ได้ คาดว่าอาจเป็นหอยประเภทคิดสั้น มุ่งแต่ถลุงหม้อข้าวในวันนี้ โดยไม่คิดเผื่อถึงวันหน้า เหมือนมนุษย์ชนชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากตัวอย่าง ผู้เขียนได้ยั่วล้อสังคม ดังจะเห็นได้จากข้อความ “คาดว่าอาจเป็นหอยประเภทคิดสั้น ถลุงหม้อข้าวในวันนี้ โดยไม่คิดเผื่อถึงวันหน้า เหมือนมนุษย์ชนชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ข้อความดังกล่าวเป็นการยั่วล้อ และเสียดสีคนไทยบางกลุ่ม ซึ่งเห็นแก่ตัว ไม่มองการณ์ไกล มุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่สนใจผลร้ายที่จะตามมา ผู้เขียนกล่าวเสียดสีคนไทยบางคนโดยใช้ข้อความว่า “มนุษย์ชนชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เพื่อแสดงความไม่พอใจต่อคนไทยกลุ่มนั้นที่มุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อผลประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะตามมา จนผู้เขียนไม่ปรารถนาจะเรียกคนกลุ่ม

นั่นว่า “คนไทย” จึงเสี่ยงไปใช้ว่า “มนุษยชนชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” นับเป็นการแสดงความไม่ยอมรับบุคคลกลุ่มดังกล่าวมาร่วมเชื้อชาติ ซึ่งถือเป็นปฏิกริยาที่รุนแรงมากอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนแสดงการต่อต้านกลุ่มคนไทยที่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างที่ 2                      สารคดีเรื่อง “ชั่วชีวิต...หมึกกระดอง” (2545 , น.114)

หลังจากวันที่โดนเก่าใหญ่จู่โจม ผมใช้ชีวิตต่อมาเรื่อย รอดพ้นจากการโดนกินนับสิบครั้ง ขณะเดียวกันผมก็จับสัตว์อื่นกินได้นับสิบตัว อาหารช่วงแรกของผมเป็นกุ้งขนาดเล็ก แต่วันหนึ่งผมหากุ้งไม่ได้ ดันไปเจอปูวัยรุ่นใจแตกหนีออกจากบ้าน ผมเลยสั่งสอนด้วยการงาบเข้าให้ ปรากฏว่าติดใจในรสปูสาว จากนั้นมาผมกินปูเป็นอาหารหลัก

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อสังคมปรากฏในข้อความ “ปูวัยรุ่นใจแตกหนีออกจากบ้าน” เป็นข้อความที่ยั่วล้อสังคม โดยการกล่าวเปรียบเทียบปูที่ออกจากโพรงที่อยู่อาศัยว่าเป็นปูสาวใจแตกหนีออกจากบ้าน เพื่อยั่วล้อสภาพสังคมที่เด็กหญิงวัยรุ่นในปัจจุบันมักจะไม่รักนวลสงวนตัวชอบหนีออกจากบ้านไปมั่วสุมตามแหล่งอบายมุขจนทำให้เกิดปัญหาต่อตนเองและสังคม ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อมาที่แสดงการยั่วล้อถึงผลร้ายที่เกิดขึ้นต่อการที่ “ปูวัยรุ่นใจแตกหนีออกจากบ้าน” ก็ส่งผลกระทบต่อปูตัวนี้ คือ หมึกกระดองผู้เป็นตัวละครเอกของเรื่องก็จับปูตัวนี้กินเป็นอาหาร ดังที่ว่า “ผมเลยสั่งสอนด้วยการงาบเข้าให้”

### 5.3.1.2. การยั่วล้อเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดี

การยั่วล้อเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดี เป็นการที่ผู้เขียนสารคดีนำลักษณะทางร่างกาย พฤติกรรมที่น่าขบขัน และลักษณะนิสัยของเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางมากล่าวถึงในเชิงยั่วล้อเพื่อสร้างความขบขัน และสร้างความใกล้ชิดเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเสมือนว่าได้เดินทางและร่วมงานกับผู้เขียนสารคดีด้วย

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนสารคดีของธรรณ อภิรณาวาสวัสดิ์ มีการยั่วล้อเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดีอยู่หลายแห่ง ในที่นี้ขอยกตัวอย่างบางข้อความ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1                      สารคดีเรื่อง “หอยเบี้ยพันธุพราง” (2545 , น.82 – 83)

หอยออกตัณณ...ชื่อนี้เหตึเหมือนกันครับ แต่ถ้าใช้เป็นชื่อเรื่องสงสัย บก. สกกลพรรณเกาหัว จนเส้นผมที่ไม่ค่อยจะมีอยู่แล้วร่วงหมด เอาเป็นว่าผมขอใช้เป็นชื่อตอนก็แล้วกัน

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดี ดังข้อความ “แต่ถ้าใช้เป็นชื่อเรื่องสงสัย บก.สกกลพรรณเกาหัว จนเส้นผมที่ไม่ค่อยจะมีอยู่แล้วร่วงหมด” เป็นข้อความที่กล่าวยั่วล้อรูปร่างลักษณะของเพื่อนร่วมงานของผู้เขียนสารคดี คือ คุณสกกลพรรณ ทิพานันท์ บรรณารักษารณิตยสารแอดวานซ์ ไทยแลนด์ จีโกราฟีฟิก เป็นคนผมบางและศีรษะล้าน ในลักษณะว่า หากผู้เขียนเรียกหอยเบี้ยเทียมว่า “หอยออกตัณณ” เนื่องจากเป็นสัตว์ที่อาศัยตามตัวสิ่งมีชีวิตอื่น และยังกินบางส่วนของสิ่งมีชีวิตนั้นอีกด้วย แต่เกรงว่าคุณสกกลพรรณจะสงสัยและเครียดกับชื่อที่ผู้เขียนตั้งจนเกาศีรษะจนเส้นผมที่เหลืออยู่น้อยร่วงหมด

ตัวอย่างที่ 2                      สารคดีเรื่อง “ทะเล” (2547 , น.92)

การถ่ายภาพโดยใช้มือหนึ่งถือกล้อง อีกมือถือไฟฉาย สร้างความลำบากเป็นอย่างมาก โชคดีที่กลุ่มเรามีพี่อู๋ – คุณนนทรีย์ นิมิบุตร ช่วยส่องไฟให้ พี่อู๋แกระดับผู้กำกับ ฯ ร้อยล้าน เรื่องให้แสงไม่ต้องเป็นห่วง ขนาด “นางนาก” โผล่มาที่ สาวยังซ็อกเกือบทั้งโรง (ขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย เพราะมีหนึ่งสาวซ็อกในวงแขนข้าพเจ้า ฮ่า ๆๆ)

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดี ดังข้อความ “ขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย เพราะมีหนึ่งสาวซ็อกในวงแขนข้าพเจ้า ฮ่า ๆๆ” เป็นข้อความที่ยั่วล้อผู้ร่วมเดินทาง คือคุณนนทรีย์ นิมิบุตร ผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดังซึ่งร่วมเดินทางไปท่องเที่ยวทะเลบอร์เนียวกับผู้เขียนด้วย ผู้เขียนได้กล่าวถึงภาพยนตร์เรื่อง “นางนาก” ที่คุณนนทรีย์กำกับการแสดงว่าน่ากลัวมาก จนทำให้มีหญิงสาวตกใจจนโผล่เข้ากอดผู้เขียน

### 5.3.1.3. การยั่วล้อละครและภาพยนตร์

การยั่วล้อละครและภาพยนตร์ เป็นการนำบางส่วนของละครและภาพยนตร์มากล่าวล้อเลียน หรือกล่าวถึงในเชิงเปรียบเทียบเพื่อยั่วล้อ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้เขียนสารคดีใช้เพื่อสร้างความขบขันแก่ผู้อ่าน

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อารังนาวาสวัสดิ์ มีการยั่วล้อละครและภาพยนตร์อยู่หลายแห่ง ในที่นี้ขอยกตัวอย่างบางข้อความ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1                      สารคดีเรื่อง “ชีวิตเศร้าของเหล่าปลิง (ทะเล)” (2545 , น.36)

“อ้าว...แล้วทำไมเค้าเรียกเราว่าปลิงล่ะขอรับ ท่านช็อกง” ปลิงเด็กทำหน้าสงสัย

“ไม่รู้...สงสัยมนุษย์เห็นเราหน้าตาเหมือนปลิงบกมั้ง ความจริงแล้วมีแต่คนไทยที่เรียกเราว่าปลิงทะเล อย่างฝรั่งเค้าเรียกเราว่า Sea Cucumber ถ้าจะแปลกันตรง ๆ หมายถึงแตงกวาทะเล”

“แต่ผมว่าเรารูปร่างหน้าตาเหมือนบวบมากกว่านะครับ                      ไม่เห็นเหมือนปลิงหรือแตงกวาตรงไหนเลย”

“ช่างเถอะ...จะเหมือนผักแพงแตงกวาก็ช่าง เขาเป็นว่าเค้ารู้จักเราในนามปลิงทะเลก็แล้วกัน แล้วขั้นนี้เป็นประธานในที่ประชุมนะ ไม่ใช่ได้ทำชื่อ”

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อละครและภาพยนตร์ จากข้อความ “อ้าว...แล้วทำไมเค้าเรียกเราว่าปลิงล่ะครับ ท่านช็อกง” และ “แล้วขั้นนี้เป็นประธานในที่ประชุมนะ ไม่ใช่ได้ทำชื่อ” เป็นข้อความที่เป็นการยั่วล้อละครโทรทัศน์ของจีนเรื่อง “ช็อกง” ซึ่งเคยเป็นละครจีนที่มีชื่อเสียงและคนไทยนิยมกันมาก โดยผู้เขียนนำละครเรื่องช็อกงมากล่าวล้อในตอนที่ปลิงเด็กถามปลิงประธานในที่ประชุมเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของปลิงทะเล โดยผู้เขียนให้ปลิงเด็กเรียกปลิงว่าท่านช็อกง

ตัวอย่างที่ 2                      สารคดีเรื่อง “หมึกยักษ์ผจญภัย” (2546 , น.69)

ยังก่อน ธรรมชาติยังเปิดทางรอดสุดท้ายให้ตัวเขา “Godzilla ยังพ่นไฟได้ แล้วทำไมหมึกอย่างเราจะพ่นไม่ได้ Size doesn't matter” หมึกคิดขณะบีบตัวอย่างรุนแรง พ่นสิ่งหนึ่งออกมาจากช่องพ่นน้ำ

สิ่งที่เขาพ่นไม่ใช่ไฟ แต่เป็นหมึก นี่คือที่มาของชื่อเรียก “หมึกทะเล” พวกเขาเกือบทุกชนิด ยกเว้นหอยวงช้างสามารถพ่นหมึกได้ หมึกจะมีสีดำ ใช้เพื่อการป้องกันตัวเท่านั้น หมึกทะเลจะไม่พ่นหมึกพ่นำเพื่อ ยกเว้นในเวลาที่จะวนตัวสุดขีด

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อภาพยนตร์ จากข้อความ “Godzilla ยังพ่นไฟได้ แล้วทำไมหมึกทะเลอย่างเราจะพ่นไม่ได้ Size doesn't matter” เป็นข้อความที่กล่าวยั่วล้อภาพยนตร์ญี่ปุ่นเรื่อง “ก๊อดซิลล่า” ที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก โดยผู้เขียนได้นำลักษณะการพ่นไฟของก๊อดซิลล่า สัตว์ประหลาดในภาพยนตร์เรื่องนี้มากล่าวยั่วล้อและเปรียบเทียบให้ผู้อ่านเห็นภาพเหตุการณ์ชัดเจนขึ้น คือ การที่ก๊อดซิลล่าพ่นไฟได้ เช่นเดียวกับหมึกยักษ์ซึ่งสามารถ “พ่น” หมึกออกมาได้ เช่นเดียวกับก๊อดซิลล่า แม้เป็นน้ำหมึกสีดำ แต่ก็สามารถใช้เป็นอาวุธได้เช่นกัน โดยใช้พ่นใส่ศัตรูเพื่อป้องกันตัวก่อนหลบหนี

#### 5.3.1.4. การยั่วล้อการแต่งกาย

การยั่วล้อการแต่งกาย เป็นการที่ผู้เขียนนำลักษณะการแต่งกายที่เป็นที่แพร่หลายในสังคม หรือการแต่งกายในชีวิตประจำวันมากล่าวยั่วล้อ หรือเปรียบเทียบในเชิงขบขัน เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน เกิดความขบขัน และเป็นวิธีการที่ผู้เขียนสร้างความเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ์ อัจฉริยวาทศาสตร์ มีการยั่วล้อการแต่งกายอยู่หลายแห่ง ในที่นี้ขอยกตัวอย่างบางข้อความ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สารคดีเรื่อง “การกลับมาของ...ปู่มะพร้าว” (2545 , น.58)



## ตัวอย่างที่ 1

สารคดีเรื่อง “หมึกยักษ์ผจญภัย” (2546 , น.70 – 71)

แรงสะท้อนของหินด้านบนพร้อมฝุ่นตะกอนที่ร่วงพุ่มารอบตัวทำให้เขาตกใจตื่น “เพ้ !!! จะวางระเบิดขู่ม่ากันก็ไปวางที่เวสต์เทรตสิเพ้ มาวางตรงนี้ แล้วผมไปเกี่ยวอะไรด้วย” หมึกยักษ์คิดพร้อมมองออกไปหวังเห็นโฉมหน้าใ้ไม่่ง แต่สิ่งที่เขาเห็นคือตัวประหลาดหน้าใหม่อีกสองคน หนึ่งในจำนวนนั้นพยายามโยกหินเพื่อให้เขาออกไปเผยโฉม

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อข่าวและเหตุการณ์ จากข้อความ “จะวางระเบิดขู่ม่ากันก็ไปวางที่เวสต์เทรตสิเพ้ มาวางตรงนี้แล้วผมไปเกี่ยวอะไรด้วย” เป็นการยั่วล้อข่าวและเหตุการณ์ ที่ผู้ก่อการร้ายข่มขู่วางระเบิดในประเทศต่าง ๆ และข่าวการก่อวินาศกรรมที่ตึกเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ ในประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวว่ายั่วล้อตอนที่กองหินซึ่งหมึกยักษ์หลบซ่อนตัวถูกนักดำน้ำอีกกลุ่มหนึ่งโยกอย่างรุนแรงจนสิ้นสะท้อนจนหมึกยักษ์ตกใจ หมึกยักษ์จึงคิดว่าใครมาวางระเบิดก่อวินาศกรรมที่กองหินนี้

## ตัวอย่างที่ 2

สารคดีเรื่อง “อินเตอร์ลาเคน” (2548 , น.91)

สวีตเซอร์แลนด์เป็นประเทศที่ไม่หวังชิงดีชิงเด่นในการสร้างตึกสูง สงสัยคนสวีตคิดว่าภูเขาแอลป์สูงพอแล้ว จะสร้างตึกไปให้เครื่องบินพุ่งชน ทำไม ตลอดทวีปมีเพียงซูริคที่ตึกสูงก็เพียงสิบชั้นนิด ๆ มีบ้างอาจมาเทียบกับตึกในกรุงเทพฯ ฯ ขนาดคอนโด ฯ ที่หัวหินยังกินขาด ยิ่งมาเมืองเล็กในชนบทอย่างอินเตอร์ลาเคน ตึกสูงสุดในเมืองน่าจะเตี้ยกว่าตึกในจังหวัดบุรีรัมย์ด้วยซ้ำ

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อข่าวและเหตุการณ์ จากที่นี้ข้อความ “จะสร้างตึกไปให้เครื่องบินพุ่งชนทำไป” เป็นการยั่วล้อข่าวและเหตุการณ์ โดยผู้เขียนหยิบยกข่าวการก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา ที่ผู้ก่อการร้ายจี้เครื่องบินโดยสารมาพุ่งชนตึกเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ มากล่าวยั่วล้อในเชิงเปรียบเทียบและเชิงเสียดสีประเทศต่าง ๆ ที่นิยมแข่งกันสร้างตึกสูงที่สุดในโลก ซึ่งต่างจากประเทศสวีตเซอร์แลนด์ซึ่งเป็นประเทศที่ไม่นิยมสร้างตึกสูงเนื่องจากเป็นการทำลายทัศนียภาพ



จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อการเมือง คำว่า “พรรคปลิงรักปลิง” เป็นการยั่วล้อพรรคการเมือง โดยเป็นการยั่วล้อพรรคการเมืองที่มีชื่อว่า “พรรคไทยรักไทย” ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลในขณะนั้น

และจากตัวอย่างต่อมาเป็นการยั่วล้อการเมืองเช่นกัน คำว่า “ปลิงฝ่ายค้าน” เป็นการยั่วล้อการปกครองในระบบประชาธิปไตย ที่ต้องมีฝ่ายค้านทำหน้าที่เป็นฝ่ายตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การยั่วล้อการเมืองช่วยสร้างความขบขันแก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับเหตุการณ์ของเรื่อง

ตัวอย่างที่ 2

สารคดีเรื่อง “ฉลาม...เมื่อนักล่าออกหากิน” (2546 , น.147 – 148)

แม้ความตายสีขาวถูกจัดเป็นฉลามที่ใจมมมนุษย์มากที่สุด คิดแล้วได้ประมาณร้อยละ 13 แต่อันดับสองที่ตามมาด้วยสถิติร้อยละ 11 ได้แก่ “ฉลามเสือ” พระเอกของเรื่องราวในตอนี้ ความจริงแล้วผมไม่ค่อยเชื่อสถิติที่ว่า เพราะฉลามขาวมักใจมมมนุษย์ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย อเมริกา จึงมีรายงานแน่ชัด ผิดจากฉลามเสือที่หากินในเขตร้อน แถวประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยการส่ง ส.ส. และ ส.ว. ไปดูงานเมืองนอกเช่นเมืองไทย ข้อมูลส่วนนี้จึงหายไปเยอะ แม้กระทั่งกรณีฉลามบุกในเมืองไทยที่ผมทราบอย่างน้อย 3 ครั้ง ก็ไม่มีรายงานในสถิติที่ใช้อ้างอิง กระทั่งหนี่ที่พบศพในท้องฉลาม ผมเชื่อว่าคงไม่ได้มีการส่งรายงานให้กับหน่วยงานเก็บสถิติฉลามบุก จึงเป็นไปได้ว่า ฉลามเสืออาจใจมมมนุษย์มากกว่าฉลามขาว

จากตัวอย่างเป็นการยั่วล้อการเมือง ดังจะเห็นได้จากข้อความ “แถวประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยการส่ง ส.ส. และ ส.ว. ไปดูงานเมืองนอกเช่นเมืองไทย” เป็นการยั่วล้อการเมืองไทยโดยกล่าวเสียดสีนักการเมืองไทยที่นำงบประมาณแผ่นดินส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ไปท่องเที่ยวต่างประเทศโดยอ้างว่าไปศึกษาดูงาน จึงทำให้ไม่มีงบประมาณในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะข้อมูลฉลามเสือทำร้ายมนุษย์ การยั่วล้อการเมืองในตัวอย่างนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดความขบขัน มองเป็นปัญหาทางการเมืองของไทยที่เป็นลูกโซ่ส่งผลต่อปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทย และยังเป็นการสร้างความเป็นกันเองกับผู้อ่าน

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การยั่วล้อการเมืองในงานเขียนสารคดีของธรรณ อัมรวงา สวัสดิ์ มีทั้งการยั่วล้อพรรคการเมือง ลักษณะทางการเมืองการปกครองของไทย ชาวและเหตุการณ์ทางการเมืองมากล่าวยั่วล้อ และเสียดสี เพื่อสร้างความขบขันแก่ผู้อ่าน นอกจากนี้จะสร้างความเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน และยังทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอีกด้วย

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรวงา สวัสดิ์ มีการยั่วล้ออยู่ 2 ประเภทใหญ่ คือ การยั่วล้อผู้อ่าน และการยั่วล้อการเมือง โดยผู้วิจัยพบว่ามีการยั่วล้อผู้อ่านมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการยั่วล้อที่ง่าย และใช้ได้ดีที่สุด เนื่องจากผู้เขียนหยิบยกสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้อ่าน ทั้งประเด็นทางสังคม ความบันเทิง การแต่งกาย ชาวและเหตุการณ์ แม้กระทั่งเพื่อนร่วมงานและผู้ร่วมเดินทางของผู้เขียนสารคดีเอง ซึ่งการยั่วล้อด้วยวิธีดังกล่าวเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพตลอดจนเข้าใจเหตุการณ์ที่ผู้เขียนเสนอได้อย่างชัดเจน สร้างความขบขันและความเป็นกันเองแก่ผู้อ่านได้ดี ส่งผลให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาในสังคม และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอีกด้วย

#### 5.4. การดัดแปลงสำนวน

การดัดแปลงสำนวน เป็นการนำสำนวนไทยที่มีอยู่เดิมมาดัดแปลงขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการสร้างภาพให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ในสารคดีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นการสร้างความขบขันและความเป็นกันเองแก่ผู้อ่านด้วย นับเป็นการสร้างสีสันแก่สารคดีอีกประการหนึ่ง

ผู้วิจัยพบว่า ในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ อัมรวงา สวัสดิ์ มีสำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนไทยเดิมดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1                      สำนวน “หมาบนเรือนอินนหลังคา” (หอยเบี้ยพันธุ์พราง , 2545 ,น.82 – 83)

เบี้ยเทียมใช้ปะการังอ่อนหรือกัลปังหาเป็นที่หลบซ่อนเช่นเดียวกับปูหรือกุ้ง แต่พวกเขาเป็นหอยออกตัญญู เพราะนอกจากใช้ผู้อื่นพรางตัวแล้ว เขา

ยังกินปะการังอ่อนหรือกัลปังหาด้วย เปรียบเสมือนสุภาวชิตราว่า “หม่าบนเรือนอิบนหลังคา”

จากตัวอย่าง สำนวน “หม่าบนเรือนอิบนหลังคา” เป็นสำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิมที่ว่า “กินบนเรือนอิบนหลังคา” ซึ่งมีความหมายว่า “เนรคุณ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 127) ในที่นี้ผู้เขียนนำสำนวนเดิมว่า “กินบนเรือนอิบนหลังคา” มาดัดแปลงใหม่เป็น “หม่าบนเรือนอิบนหลังคา” โดยใช้ในความหมายเดียวกับสำนวนเดิม แต่ดัดแปลงคำบางคำเป็นภาษาพูด เช่น “กิน” เป็น “หม่า” หรือ “จี้” เป็น “อิ” การเปลี่ยนแปลงคำเช่นนี้ช่วยลดน้ำหนักของเนื้อเรื่องไม่ให้ดูเคร่งเครียดเกินไปนัก นอกจากนี้ การใช้สำนวนที่ดัดแปลงในตัวอย่างนี้ยังทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจการดำรงชีวิตของหอยเบี้ยเทียมที่ใช้ประโยชน์จากปะการังและกัลปังหาเพื่อเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและที่พรางตัว แล้วยังกินปะการังและกัลปังหาเป็นอาหารอีกด้วย เหมือนเป็นการเนรคุณในสายตาของมนุษย์

ตัวอย่างที่ 2            สำนวน “ถลุงหม้อข้าว” (หอยเบี้ยพันธุพราง , 2545 , น.87)

ผมไม่เคยเห็นครับ มีเพียงวิธีเดียวที่เห็นหอยเบี้ยเทียมขนาดใหญ่กินกัลปังหาชนิดหิวทะเลจนเกิดเป็นร่องรอย ตัวกัลปังหาแถวนั้นตายจนหลุดร่อนไป ผมถ่ายภาพมาโชว์คุณผู้อ่านในหน้าสีแล้ว แต่โปรดอย่าถามว่าทำไมเป็นยังงั้น ? กัลปังหาผู้นำสงสารจะตายมั๊ย ? เพราะถามไปก็ไม่ได้รับคำตอบ เนื่องจากตอบไม่ได้ คาดว่าอาจเป็นหอยประเภทคิดสั้น มุ่งแต่ถลุงหม้อข้าวในวันนี้ โดยไม่คิดเผื่อถึงวันหน้า เหมือนมนุษย์ชนชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากตัวอย่าง สำนวน “ถลุงหม้อข้าว” เป็นสำนวนที่ดัดแปลงมาจากสำนวนเดิมที่ว่า “ทุบหม้อข้าว” ซึ่งมีความหมายว่า “ตัดอาชีพ , ทำลายหนทางทำมาหากิน” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 535) ผู้เขียนได้ดัดแปลงสำนวนจากเดิมเพื่อเพิ่มน้ำหนักของเนื้อเรื่องให้มากขึ้น โดยนำคำว่า “ถลุง” ซึ่งมีความหมายว่า “โดยปริยายใช้ในความหมายต่าง ๆ กันแล้วแต่ข้อความแวดล้อม เช่น ถลุงเงินเสียเรียบ หมายถึง ผลาญเงิน นักมวยถูกถลุงเสียแยม หมายถึง ถูกเตะต่อยเสียแยม เอรารถยนต์ไปถลุงเสียยับเยิน หมายถึง เอาไปใช้อย่างไม่ปราณี

ปราศรัย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 487) มาใช้แทนคำว่า “ทุบ” ซึ่งมีความหมายว่า “ใช้ของแข็งเช่นค้อนหรือสิ่งที่มีลักษณะกลม ๆ เป็นต้นตีลงไปบนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้แตก เช่น ทุบมะพร้าว ทุบอิฐ ทุบหิน หรือเพื่อให้นุ่มให้แหลก เช่น ทุบเนื้อวัว ทุบเนื้อหมู หรือเพื่อให้ตาย เช่น ทุบด้วยท่อนจันทน์ ทุบหัวปลา , โดยปริยายหมายถึงอาการที่คล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น เขากำปั่นทุบหลัง เขามือทุบโต๊ะ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 535)

เมื่อผู้เขียนนำคำว่า “ถลุง” มาใช้แทนคำว่า “ทุบ” ในสำนวนดังกล่าว ทำให้ความหมายรุนแรงขึ้น เพิ่มน้ำหนักมากขึ้น หมายถึงใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและไม่ปรานีปราศรัยจนเป็นการตัดอาชีพ ตลอดจนทำลายหนทางทำมาหากินของตนเอง ดังเช่นหอยเบี้ยเทียมในเรื่อง อีกทั้งการที่ผู้เขียนกล่าวเปรียบเทียบกับมนุษย์ว่า “เหมือนมนุษย์ชนชาติหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” นั้น ยังเป็นการแสดงเจตนาวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทยบางกลุ่มที่มุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติและคำนึงถึงผลร้ายที่จะตามมาในอนาคต การดัดแปลงสำนวนในตัวอย่างนี้ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน และส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

### ตัวอย่างที่ 3           สำนวน “แม่ทรพี” (ปิ๊ป่าปลาการ์ตูน , 2546 , น.22 – 23)

คุณเห็นปิ๊ป่าแล้ว...หม่าม้าล่ะอยู่ไหนเอ่ย ? คุณแม่ว่าอยู่ด้านบน เธอไม่ค่อยลงมาสูงสิงกับพวกผม นาน ๆ ที่ถึงเข้ามาช่วยโบกน้ำบ้าง จะไปโทษเธอก็ไม่ถูก เพราะธรรมชาติสร้างให้แม่ปลาต้องออกแรงวางไข่ หลังจากนั้นคือเวลาของพ่อปลามาดูแล แต่เนี่ยยังดีกว่าปลาอีกปลายชนิด เช่น ปลากัด เพราะแม่ปลาไม่ช่วยก็ไม่ว่า ยังหาเรื่องมาตอดกินลูกตัวเองอีกนะ คุณพ่อต้องคอยไล่ ไม่จันมีหวังเป็นแม่ทรพีกินเชื้อสายตัวเองหมดครอก

จากตัวอย่าง สำนวน “แม่ทรพี” เป็นสำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิมที่ว่า “ลูกทรพี” ซึ่งมีความหมายว่า “ลูกอกตัญญูที่ทำร้ายพ่อแม่ของตน” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 1,023) ในที่นี้ผู้เขียนนำสำนวนเดิมที่ว่า “ลูกทรพี” มาดัดแปลงเป็น “แม่ทรพี” ในความหมายใหม่ คือ “แม่ที่ทำร้ายลูกของตนเอง” เพื่อให้เข้ากับเนื้อเรื่อง และสร้างสีสันให้กับเนื้อเรื่อง กล่าวคือ ลูกปลาการ์ตูนผู้เป็นตัวละครเอกของเรื่องยกตัวอย่างปลากัดเพื่อเปรียบเทียบกับปลาการ์ตูน ที่แม่ปลาการ์ตูนจะไม่ดูแลไข่ แต่จะให้พ่อปลาดูแลไข่แทน นับว่ายังดีกว่าปลากัดที่พ่อปลาดูแลจากจะต้องดูแลไข่แล้ว ยังต้องคอยไล่แม่ปลาที่มักจะตอดกินไข่ของตนเองอีกด้วย ดังนั้น

ผู้เขียนจึงใช้สำนวน “แม่ทวพี” เพื่อกล่าวให้เห็นภาพในเชิงเปรียบเทียบ ลดความเคร่งเครียดของเนื้อเรื่อง ตลอดจนสร้างสีสันแก่เนื้อเรื่องอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 4      สำนวน “ครีบถือสาปากคาบศีล” (สองปลาประหลาด , 2546 , น.132)

“ใจเย็นน้อง การกินอาหารนั้นยังอ่อนเมื่อเทียบกับการสืบพันธุ์ ว่าแต่นายอยากฟังหรือเปล่าล่ะ หรือเป็นประเภทปลาครีบถือสาปากคาบศีล”  
 “อึ้ยยยยย ! เรื่องเรตอาร์ข้าพเจ้าชอบ” ปลาปีศาจลารภาพ

จากตัวอย่าง สำนวน “ครีบถือสาปากคาบศีล” เป็นสำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิมที่ว่า “มือถือสาปากถือศีล” ซึ่งมีความหมายว่า “มักแสดงตัวว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม แต่กลับประพฤติชั่ว” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 866) ในที่นี้ผู้เขียนใช้สำนวน “ครีบถือสาปากคาบศีล” ในความหมายเดิมโดยผู้เขียนเปลี่ยนสำนวนให้เหมาะสมกับตัวละครที่เป็นปลา คือ ปลากบและปลาจิ้มฟันจระเข้ปีศาจตัวตลก โดยครีบเปรียบเป็นมือของปลา และปลาไม่สามารถ “ถือ” สิ่งใดได้ จึงใช้คำกริยาว่า “คาบ” แทน สำนวนที่ดัดแปลงจากตัวอย่างข้างต้นสามารถสร้างภาพ สร้างสีสันและความขบขันให้แก่เนื้อเรื่องอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 5      สำนวน “ข่มใจผีนขึ้นใจวัวให้กินหญ้า” (ทะเล , 2547 , น.91)

เมื่อสองแมนดารินมาเจอกัน หนุมยักคิ้วให้สาวก่อนวัยเข้าป้อโลม หากมีหนุมอื่นเข้ามาหวังเป็นชู้ ปลาตัวผู้กางครีบชู ทำทางน่ากลัวมากในสายตาปลา แต่น่ารักมากในสายตามนุษย์ เหตุการณ์ดำเนินไปเช่นนี้ จวบจนแสงสุดท้ายใกล้จากทะเล หนุมทราบดีว่าไม่แจะตอนนี้ก็หมดยกแล้ว สาวกำลังง่วง เขาจึงพุ่งเข้าไปข่มใจผีนขึ้นใจวัวให้กินหญ้า(คำพังเพยคุณมิลเลนเนียม) หรือหากใช้ภาษาชาวบ้าน ปลาแมนดารินเพศผู้เข้าไปกระทำการมีดีมีร้ายกับปลาแมนดารินเพศเมีย

จากตัวอย่าง สำนวน “ข่มใจผีนขึ้นใจวัวให้กินหญ้า” เป็นสำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิมที่ว่า “ข่มเขาโคขึ้นให้กินหญ้า” ซึ่งมีความหมายว่า “บังคับขึ้นใจให้ผู้อื่นทำตามที่ตนเอง

ต้องการ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น. 164) ในที่นี้ผู้เขียนใช้สำนวน “ข่มใจฝัน  
ขึ้นใจวัวให้กินหญ้า” ในความหมายใหม่ คือ “ข่มขึ้น กระทำซ้ำเรา” เพื่อให้เข้ากับเนื้อเรื่องที่  
เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ของปลาแมนดาริน ที่ปลาเพศผู้จะว่ายน้ำเข้าป้อโลมปลาเพศเมียก่อนจะ  
โจมตีเข้าไปทำการสืบพันธุ์ การดัดแปลงสำนวนในตัวอย่างนี้ส่งผลให้เห็นภาพ เข้าใจเนื้อเรื่องได้  
ชัดเจน และเกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 6           สำนวน “รวมกันเราตาย” (หนึ่งในหล้า...ปะการัง , 2548 , น.48)

ปะการังแต่ละก้อน ประกอบด้วยโพลิปปจำนวนมหาศาล เป็นเหมือน  
เป็นแสนขึ้นกับชนิดของปะการังและขนาดก้อน คุบปลวกหรือผึ้งอาศัยร่วมรัง  
เดียวกัน แต่ปะการังไม่ใช่ปลวก พวกเขามีเนื้อเยื่อเชื่อมต่อ จากตัวหนึ่งไปถึงอีก  
ตัว สามารถส่งผ่านพลังงานให้แก่กันและกันได้ นั่นเป็นเรื่องที่ดี แต่บางครั้ง  
รวมกันเราตาย หากตัวหนึ่งเป็นโรค อีกตัวติดโรคง่ายตาย

จากตัวอย่าง สำนวน “รวมกันเราตาย” เป็นสำนวนที่ดัดแปลงจากสำนวนเดิมที่ว่า  
“รวมกันเราอยู่” ซึ่งมีความหมายว่า “เข้าร่วมกัน” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน , 2546 , น.  
926) ซึ่งสำนวน “รวมกันเราอยู่” เป็นสำนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับการรวมตัวกันเพื่อความ  
สามัคคี และความมั่นคงของหมู่คณะ แต่ในที่นี้ผู้เขียนใช้สำนวน “รวมกันเราตาย” ในความหมายที่  
ตรงข้ามกับสำนวนเดิม คือ “การรวมตัวกัน เข้าร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดความหายนะ” เพื่อให้เข้ากับ  
เนื้อเรื่องที่ปะการังเป็นสัตว์ที่อยู่รวมตัวกันเป็นก้อนโดยมีเนื้อเยื่อเชื่อมต่อถึงกัน โดยสามารถ  
ส่งผ่านพลังงานถึงกันและกันได้ แต่ถ้าหากปะการังตัวใดตัวหนึ่งเป็นโรค อีกหลาย ๆ ตัวก็จะติดโรค  
ไปด้วย นอกจากนี้ การดัดแปลงสำนวนจากตัวอย่างข้างต้นยังส่งผลให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจ  
เนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น ตลอดจนสร้างความเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณ์ อัง  
นาวาสวัสดิ์ มีการใช้สำนวนที่ดัดแปลงเพื่อสร้างความเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน เพื่อเสียดสีสังคม  
ตลอดจนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าสำนวนที่ดัดแปลงจะมี  
จำนวนน้อยก็ตาม

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะเด่นในงานเขียนสารคดีของธรรณ์ อารงนาवासวัสดิ์ในด้านการตั้งชื่อเรื่อง พบว่า ด้านการตั้งชื่อเรื่องเพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนตื่นตัวในการอนุรักษ์สัตว์ทะเล มีการตั้งชื่อเรื่องเพื่อแสดงความรู้สึกของสัตว์ที่ถูกทำลายมากที่สุด และด้านการตั้งชื่อเรื่องเพื่อกล่าวถึงจุดประสงค์อย่างตรงไปตรงมา มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความที่เป็นหัวใจของเรื่องมากที่สุด ในด้านการนำเสนอผลงานสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้น พบว่า ด้านโครงเรื่อง มีการใช้โครงเรื่องเชิงเดียวมากที่สุด ด้านการดำเนินเรื่อง มีการดำเนินเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทินมากที่สุด ด้านการจบเรื่อง มีการจบเรื่องแบบโคกนาฏกรรมมากที่สุด และด้านการเล่าเรื่อง มีการเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้งมากที่สุด ในด้านการยั่วล้อ พบว่ามีการยั่วล้อผู้อ่าน ซึ่งมีการยั่วล้อสังคมมากที่สุด และการยั่วล้อการเมือง และในด้านการตัดแปลงสำนวน ซึ่งผู้เขียนตัดแปลงเพื่อสร้างความเป็นกันเองแก่ผู้อ่าน เสียดสี ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน

การที่ธรรณ์ อารงนาवासวัสดิ์ใช้วิธีการตั้งชื่อเรื่องที่ง่ายแต่สื่อให้เห็นแนวคิดของเรื่อง การใช้กลวิธีการนำเสนอสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้น ยั่วล้อและตัดแปลงสำนวนในงานเขียนประเภทสารคดีช่วยทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการภาพและอารมณ์ให้คล้อยตามเหตุการณ์ในเรื่องจนเกิดความสำนึกและรู้สึกถึงความรับผิดชอบที่มนุษย์กระทำต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านรับสารอย่างไม่เคร่งเครียด และแฝงด้วยรอยยิ้ม แม้ว่ายิ้มนั้นจะเจือด้วยความสำนึกผิดที่มนุษย์ทำให้เกิดสภาวะแวดล้อมเป็นพิษและก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อการอยู่รอดของสัตว์ทะเล